

ВІСНИК

WISNIK

THE JEWEL

СУСПІЛЬНО ~ ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК

РІК XXX, Ч. 4 (324)
YEAR XXX, № 4 (324)

КВІТЕНЬ 1976
APRIL 1976

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

3 MICT

„І камінь з гробу впав . . .”	1
Б. О. — Український державний центр	2
В. Давиденко — Збіговище в Кремлі	5
Д-р А. Бедрій — Наша участь в американській виборчій кампанії	8
Н. Н. — Україна в складі Росії-ССР	11
Українці Маямі відзначили свято української державності	15
В. Золоторіг — Мета — підірвати силу Америки	17
В. С-ко — Розз'єднані Нації	19
С. Наумович — Справа патріархату у Франції	21
Мих. Кушнір — Народження націоналізму	23
Яр. Курдидик — Прискорена перебудова американської зброй	26
I. Левадний — Відблиск української державності козацько-теть- манських часів	27
Панько Незабудько — Соціалістичний прогрес	31
Хроніка	32

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

М. М.

І КАМІНЬ З ГРОБУ ВПАВ ...

І розп'яли Його, святого, на хресті! ...
Залізо вбили в кісті і гострий спиц в ребро —
За те, що світло ніс незрячим в темноті,
І день благовістив і всім творив добро ...

За те, що гнав з святинь облудних крамарів,
Що ярма гибленим торощити велів,
Що світлом правди дух Його палав, горів —
І мертві знову жили від сили Його слів ...

Замучили Його й п'яніла вражка лято —
Криваві руки вмив запроданець Пилат,
І думали кати, що Бога, правду вб'ють
І каменем тяжким у гробі привалять.

Та в третю ніч глуху, як ворог ликував,
Земля дзвинулася і грінув грім з небес
І ворог поваливсь і камінь з гробу впав —
І непоборний Він із мертвих знов воскрес!

Воскрес! ... Воскрес! ... І дзвін степами вже гуде!
О вірте! Вірте всі, що розвалився гріб ...
Хто правду віднайшов, до того й Він прийде —
І дасть живу всім кров і дасть свободний хліб!

З НАГОДИ СВІТЛОГО ПРАЗНИКА ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ
ВІТАЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД, ЦЕРКОВНІ ІЕРАРХІЇ, ПРОВІД
ОУН, ЧЛЕНСТВО ОЖ ОЧСУ ТА ООЧСУ, ВСІ УКРАЇНСЬКІ УСТАНО
ВИ І ВСЮ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ НА ЕМІГРАЦІЇ І БАЖАЮТЬ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ГОЛОВНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ
ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
„ВІСНИКА ОЧСУ”

Б. О.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР

Кожна фізично поневолена окупантами нація, яка зберегла свою духову й ідейну державність, спирає формування свого державного центру — як символу духової й ідейної суверенності — на тих силах і елементах, що є носіями і речниками актуальної визвольної боротьби, її організаторами і авангардом та мають підтримку національно-свідомої, патріотичної громадськості. Одночасно вона звертається до джерел своєї державності, себто до історичних коренів національно-державної незалежності.

Самий факт, що поневолена на даному етапі історії нація не має атрибутів суверенності, не означає, що процес відновлення цієї державної суверенності має обов'язково обмежуватися на в'язуванням до останнього акту відновлення її державності. Було б також помилкою твердити про необхідність збереження останньої чи передостанньої форми державності, республіки чи монархії, бо важливі не форма і устрій, а сама державність, сам суверенітет нації.

Українська нація самовизначилася понад тисячу років тому у своїй суверенній, ні від кого незалежній великородинні — Київській Русі, княжої чи, може, краще сказати королівської епохи. Генеза української державності всіх періодів нашої історії аж до сьогодні сягає Київської Руси-України, тому жаден період української державності після неї не становив відокремленого явища — був пов'язаний із цією нашою княжою-королівською добою. Так і українська Козацька держава була тільки відновленням нашої державності, а не її утворенням. Усі акти нашого державного самостановлення насправді не були проголошуванням української державності, а тільки актами її відновлення. Запорізька Січ, як останнє заборону української державності козацької доби, як мілітарна християнська республіка, єдиний свого роду Орден Мальтійського типу в православному світі взагалі, була Українською державою, може й унікального типу в історії розвитку державних формаций світу.

В козацькій добі маємо чергування республіканських і монархічних форм та тенденцій. В ній бачимо намагання її найвизначніших пред-

ставників, Хмельницького чи Мазепи, оформити Українську державу у своєрідний тип монархії-гетьманщини. Запорізька Січ, хоч і віддзеркалювала республіканські тенденції, проте обстоювала сильну виконавчу владу, яка в час воєнних походів була майже абсолютною. Такі дві тенденції пронизують нашу історію і виявилися також у 1918-их роках. Проте, було б помилкою трактувати їх як змаг народовластя із абсолютизмом монархів. Уже за часів Святослава Хороброго в особливих державних справах значний голос мали „луччі люди”, а не тільки монарх. Він спільно з ними брав до уваги прилюдну думку й волю громадян Руси-України, особливо в головних проблемах Української держави чи українського суспільства. „Руська Правда”, оформлена за часів Ярослава Мудрого як багатовіковий витвір звичаєвого права українського народу, віддзеркалює чи не унікальну передовість української державницької думки з погляду пошани людини, родини, всіх прошарків нації, зокрема українського законодавства у час „темного” середньовіччя Окциденту. Отже, монархія і народовластя, як устроєві форми Української держави, не були протиставними поняттями колишньої України.

Характеристичне те, що Звернення Президії Української Головної Визвольної Ради (УГВР), Секретаріату Військових Справ УГВР і Головного Командування Української Повстанської Армії (УПА) „До всіх українських вояків, що перебувають поза межами батьківщини”, кінчається так: „З'єднані однією вірою у боротьбі, під єдиним керівним революційним проводом, здобудемо волю українському народові, відбудуємо Українську Самостійну Соборну Державу та здійснимо заповітний образ княжих часів, марщуючи як нові княжі дружинники, щоб „шоломами своїми зачерпнути води із далекого Дону” (липень 1945 року).

Сучасні молоді національні кадри в Україні дуже сильно наголошують козацьку героїку, козацький традиціоналізм, проте не знецінюють і княжого періоду, навпаки — об'єднують в одну історичну цілість ті дві світлі епохи нашої державності. Навіть наші передхристиянська і

християнська епохи творять ідейно-культурну єдність. Молоде патріотичне покоління в Україні свідомо відкидає чужі зразки, накинені силою Україні як „прогресивні” або „необхідні”, бо вона, мовляв, не має провідної верстви, обданої інвенцією, оригінальною думкою та уявленням про життя і лад, питомі українцям, без чужих імітацій. Один із національних речників власнопідметної української творчості державницького характеру виразно заявляє, що вчити Україну народовластя — нонсенс, бо народовластя було в неї ще тоді, коли поза Україною, себто в Росії, панував варварський абсолютизм. В оточенні лютих і темних режимів самодержавного російського, султанського чи пихатого пансько-шляхетського типу — жила „християнська республіка”. Жила без царів і королів, із виборним гетьманом і кошовим, гідно боролася за славу і волю з наймогутнішими тодішніми державами.

Ідеалізування минулого — найбільший скарб нових кадрів національної України. Вони залиблиються, як і наші предки, у літописи Київський і Галицько-Волинський. Саме в добу Руїни наші предки створили літописи Величка, Самовидця, Граб'янки, потім — „Історію Русів”, історичні думи й пісні, щоб не затерглася у пам'яті нащадків, не загинула наша велика, героїчна національна драма. Так ідея Української держави виявилася невмирущою і переходить із покоління в покоління. Геніяльний Т. Шевченко мужньо захищає гідність Мазепи і вже ніхто, крім зрадників і зрусифікованих по-пів, не відважився проклинати його за те, що він волів мати за союзника далекого европейця і лицаря Карла XII, ніж близчого, варвара Петра І-го.

Молоді кадри і національно-свідомі широкі кола українського суспільства, очевидно, знають період наших Визвольних Змагань 1918-21 років — про відновлення Української держави у вигляді Української Народної Республіки, про Гетьманську державу, про Листопадовий чин 1918 року, про акт Соборності 22 січня 1919 року, про героїчні бої армії УНРеспубліки під проводом Головного отамана Симона Петлюри, про Зимові походи, Базар, про всеє цей період, що названий петлюрівським, але й період гетьманської держави їм не чужий. Так, напр., М. Павлушков, основоположник СУМ-у, був її при-

хильником. Очевидно, це стосується тільки до того часу, коли Гетьманська держава була самостійною. Характеристичне те, що і в найновішому періоді нашої історії чергуються республіканська і монархічно-гетьманська тенденції ...

Особливе значення має факт, що молода генерація сучасної України не шукає для себе зразків із того періоду, коли у світі домінував соціалізм, чужий українській духовості, нашому історично-державному традиціоналізму та соціальному ідеалові. Їх захоплює візія традиційної України з її власнопідметними вартостями, що їх вона розгадує, поглибує, гордиться ними, як основою майбутнього своєї нації і держави. Їх наснажує ідея націоналізму, прагнення вернутися до власних джерел, вирощувати своє, а не імітувати чуже — марксизм, соціалізм, лібералізм і т. п. Вона захоплюється Козаччиною і Княжою добою, а не соціалізмом 1918-их років. Йї не імпонують „народні демократії”, підтасовані чужі їм намістки фальшивого народовластя у вигляді „народних республік”, що насправді є сателітами або колоніями Москви (напр., Угорська Народня Республіка, скорочено — УНР). Вони прагнуть держави, суверенітету власної нації на власній землі, влади своєї нації, тому захоплюються тими, хто бореться за Українську державу. І саме епоха ОУН-УПА, яку ген. Тарас Чупринка-Шухевич назвав найгероїчнішою в нашій найновішій історії, виростила нове патріотичне покоління України. Повстання в концтаборах, організовані упівцями й оунівцями, показали незламність духу Людини, духу Нації. Послідовники УПА і революціонери ОУН продовжують протиросійську й протикомуністичну боротьбу, тому за ними йде народ. А Москва навіть українську мову називає „бандерівською”. Тому без бандерівців сьогодні не можливо уявити собі будь-який справжній самостійницький фронт або державний центр, який мав би символізувати державницькі змагання України і бути протиставленням до держави-фікції, т. зв. УРСР, що є нічим іншим, як тільки колонією російської імперії.

За реальну, дійову альтернативу влади

Носіями реального, а не фіктивного державного центру, мусять бути ті, кого висуває більшість народу. Альтернативою української вла-

ди на українській землі, тепер окупованій — є ті елементи, які ведуть революційно-візвольну боротьбу. Влада — не тільки символ, а й реальність, жива дійсність, яка має застути окупаційну владу і охопити ціле життя нації. Вона керує візвольною боротьбою нації, символізує її не тільки традиційністю своєї генези, а й реальним чином її носіїв у боротьбі з окупантами. Коли державний центр обмежиться тільки функцією бути виразником лише одного державноправного акту, не враховуючи ані дальншого розвитку української державно-політичної думки, ані ідейно-політичного комплексу нових носіїв і борців за УССД та їх державницьких актів, тоді витвориться непрохідна дискрепанція між реальною альтернативою влади і символом історичної державності одного її періоду. В таких випадках завжди перемагає реальна альтернатива влади. Зрештою, це підтверджив навіть меморіял уряду УНР і УГВР до голови Мирової конференції у Парижі з 1-го вересня 1946 року, в якому, між іншим, читасмо:

„Уряд Української Народної Республіки, який знаходиться на еміграції, і Українська Головна Визвольна Рада, яка, як державна влада, знаходиться в Краю і в сучасний момент керує змаганнями українського народу за його визволення та повну державну незалежність, уповноважили нас...” Тут мова про УГВР за життя і керівництва нею Р. Лозовським-Чупринкою-Шухевичем.

В цьому ж меморіялі уряд УНР визнав не тільки УГВР під проводом ген. Р. Шухевича-Чупринки, а й Акт 30-го червня 1941 року, УПА під командуванням ген. Т. Чупринки і АБН, як „спільний фронт народів поневолених або загрожених большевизмом, що об'єднуються в антибольшевицькому Бельої Народів”, та підтверджив, що „українська візвольна боротьба проходить під гаслом „Воля народам і людині!”

Така вже історична закономірність у державно-візвольній боротьбі поневоленої нації, що історичні символи без дійовости і продовжування організування візвольної боротьби неодмінно заступають інші сили, які одночасно є втіленням актуальної боротьби. Формація, що зберегла себе як символ, може оновитися, якщо буде виповнена новим змістом, який відповідає новій стадії боротьби, коли синтезує нові дер-

жавно-правні акти, що їх творили впродовж десятиліть представники нових сил і нових ідей. Загально, проголошувані акти усувренення нації є тільки відновлюванням первого акту самостановлення державної нації інколи з-перед тисячоліття, не зважаючи на форми її державности. Основу Всеукраїнського державного центру становить визнання ідеї Української Самостійної Соборної Держави, визнання того факту, що український народ може здобути свою волю і державність тільки власними силами, революційним шляхом.

Єдність державних формаций різних періодів останнього століття — це ідейно-політична і етично-правна данина, сатисфакція історичної справедливості для всіх тих, хто у відповідних етапах історичного ставання нації оформляє її волю та прямування до державного життя, здійснював її прагнення в означених формах. Єдність усіх державно-правних актів ґрунтуеться на оголошенні відновлення суверенітету нації на своїй землі, її неподільної влади, її державности, як суті її змісту. Суттєвим елементом життєздатності кожного державного центру є доплив живої крові кожночасного носія і організатора революційно-візвольної боротьби, бо інакше витвориться прірва між символом і життям, між репрезентацією і прапороносцями боротьби. Обмежування допливу живої крові формальними рестрикціями паритетності чи корегованої паритетності із намаганням за всяку ціну зберегти те, що вже відживає, створює елементи анахронічності та відчуження від тих сил, які не тільки репрезентують, а й ведуть візвольну боротьбу. Всілякі неприродні й протижиттєві конструкції державного центру підтримують його дійову спроможність та розвиток, бо не відкривають широко дверей для представників нових сил і течій.

Ген. Тарас Чупринка-Шухевич писав у статті п. заг. „До генези УГВР” в серпні 1948 року, що новий Всеукраїнський загальнонаціональний центр мусить віддзеркалювати новий стан національно-політичних відносин в Україні — стан широкорозгорнутої боротьби, відповідати всім її потребам і бути здібним керувати нею та відповідно її репрезентувати. Він мусить віддзеркалювати ті глибокі політичні переміни, що відбуваються на українських землях серед українського народу, не може відриватися від

В. Давиденко

ЗБІГОВИЩЕ В КРЕМЛІ

Наприкінці лютого в Москві, в стародавньому Кремлі, колишньому осідку російських царів, де за високими мурами скупчилися обернені на музей церкви всуміш з модерного стилю побудованими розкішними палацами, відбулося чергове, 25-те збіговище комуністичних делегатів-маріонеток на чолі з Політбюром Комуністичної Партиї Советського Союзу. Вимоблений за 50 років псевдорелігійний ритуал цього збіговища додержано повністю: в президії засіли „найрівніші серед рівних” червоної ієпархії, „колективне керівництво”, представлене Леонідом Брежнєвим і вже сильно підтоптані його соратники.

Стіни залі були обвішані стократ повторюваними гаслами і портретами Маркса та Леніна і вся Москва рясніла подібними ж гаслами та портретами. Навряд чи у кого з учасників з'їзду чи рядового москвича могло б запалити серце бажанням боротьби за комунізм, коли читав він утерті фрази типу „Слава советському

його визвольно-революційної боротьби. Що більше (пише ген. Т. Чупринка), такий центр не може далі стояти на політичних позиціях 1918-21 років, він мусить своїм особовим складом і своїми поглядами віддзеркалювати ті глибокі зміни, що відбулися і відбуваються в національно-політичному житті українського народу на українських землях, мусить бути представником нового стану національно-політичних відносин в Україні.

З ініціативи українських націоналістів 30-го червня 1941 року, себто вже в перші дні німеcko-большевицької війни на українських землях, продовжує він, утворився незалежний український уряд — Українське Державне Правління (УДП), яке перед усім світом проголосило відновлення Української Самостійної Держави. На проголошення самостійності України німці відповіли арештуванням УДП, багатьох діячів українського підпільному руху та чільних українських патріотів.

(Закінчення буде)

народові, що під проводом ленінської партії буде комунізм!” чи „Нерозривна дружба советських народів — запорука нашої перемоги!”

Підбиваючи підсумки поміж двома останніми з'їздами, Брежнєв, замовчавши 25-літній період панування Сталіна, говорив про „величезні досягнення” советської економіки, про те, що п'ятирічний план на 1976-80 рр. „обговорювало й схвалило все населення ССР”, що цей план є „новим, важливим етапом у творенні матеріальної і технічної бази комунізму, поліпшення соціальних умов населення і творення нової людини”. Читачі советських газет, казав він, знають про страйки, банкрутства, безробіття, інфляцію і злочинність в країнах Західу.

Боротьба за владу точилася у верхівці компартії від початку її існування. Тож і тепер, коли після таємничої „хвороби” Брежнєва він знову „веде партію від перемоги до перемоги”, щораз актуальнішим стає питання його наступника. Напевно на наступному з'їзді президію очолюватиме хтось інший. Член Політбюро Андрей Кириленко, що вже має 69 років? Кирил Мазуров? Константин Катушев? А навіть Шелепін?

У „монолітність” партійного проводу, про яку говорив Брежнєв на з'їзді, напевно ніхто не вірить, хоч всі члени Політбюро зв'язані взаємною порукою. Досвід кожної і в усіх часах мафії свідчить про те, що перший-ліпший її член чекає лише на те, щоб його конкурент на чомунебудь спіткнувся, щоб зайняти його місце. Бо така вже природа мафії.

Промова Брежнєва на з'їзді тривала чотири години, і вже це може свідчити про те, що „недуга” генерального секретаря мала під собою якийсь інший підклад і що він на пенсію ще не збирається. Про монолітність світового комуністичного руху Брежнєв, очевидна річ, не говорив. Во й яка може бути монолітність, коли „найрівніший друг” Китай став запеклим ворогом Москви, коли з послуху Москви виходять комуністичні партії Англії, Італії і Франції. Щоправда, цей непослух західноєвропейських партій може бути позірний, з розрахун-

ком на творення „народного фронту” спільно з соціалістами. Але факт залишається фактом, і серед рядового членства тих партій авторитет Москви спадає. Чи варта така гра свічок?

Продовжуючи політику Сталіна, брежнєвське Політбюро все ще віддає пріоритет важкому, тобто військовому промислові, нехтуючи потреби населення, для якого вже не є секретом, що життєвий стандарт західніх країн, а передусім Америки, далеко вищий, якsovетський. Тож про „догнати й перегнати” Америку Брежнєв уже й не говорив. Але в ділянці збросиня, на яке компартія відриває з уст робітників і селян останній кусень хліба, Советський Союз має великий поступ. Таке приспішene збросиня найменше може свідчити про те, що Кремль зрікся своєї головної мети — опанування всього світу. У винайдений Брежнєвим „детант” вірить тепер хіба один з його архітектів Кіссіндже, який, щоб не захитати „детанту”, відмовляє навіть у посередній допомозі Анголі, де вирішується доля великої частини Африки, а може й південної Європи. Про стратегічне значення цієї колишньої португальської колонії в Москві дуже добре знають, висилаючи туди важку зброю і здобуваючи ту країну кров’ю вояків свого сателіта Куби. При цьому цікаво відзначити факт, що світова, а зокрема американська ліберальна преса представляє кубинських вояків як герой, а нечисленних добровільців з Англії, Франції та Німеччини як „ляндскнетів”, що за гроши готові воювати будь-де і проти будь-кого.

В обличчі майже цілковитого краху советського сільського господарства, якого Брежнєв не міг заперечити, Політбюро вирішило вкласти величезні інвестиції для забезпечення його машинами і штучними добривами. Алеж до таких самих заходів удавався свого часу і Хрущов. І так само, наслідуючи Хрущова, советські правителі вирішили далі розорювати цілінні землі, щоб побільшити посівну площину. Гіркий досвід Казахстану їх не переконує, бо кремлівські догматики нікак не можуть пристати на децентралізацію плянування сільського господарства і на розв’язання ініціативи колгоспників, продуктивність яких тепер нижча як поміщицьких кріпаків.

Брежнєв хвалився у своїй промові, що ССР

має необмежені людські ресурси. Але що з того, коли ті „ресурси” не хочуть працювати на новітніх поміщиків і на советську бюрократію. Коштом життєвого стандарту населення ССР продукує тепер більше як Америка сталі, цементу і штучних добрив, ССР вийшов на друге після Америки місце у видобуванні вугілля і на друге місце після Південної Африки у видобуванні золота. Але при централізованому господарюванні, як можна довідатися навіть із советської преси, заводи і фабрики не виконують плянів, бо не мають запасних частин до машин, цемент за відсутністю відповідних приміщень тужавіс і псується, добрива через неналадність транспорту залишаються на поталу дощам і снігові, а золотом приходиться розплачуватися за куповане в Америці та Канаді збіжжя, бо „найпередовіше в світі сільське господарство” неспроможне прохарчувати населення.

У своїй промові Брежнєв не міг замовчати про епідемію алькоголізму в Советському Союзі. Пересічний советський громадянин у віці понад 15 років випиває річно 8.5 кварти горілки — удвоє більше, як американці і французи. З продажу горілки держава виповнює 12% свого бюджету, але в стані сп’яніння робітники не виходять до праці, вчиняють найтяжчі злочини, а молодь, організуючись в генги, паралізує нормальне життя міст і сіл.

Матеріально незainteresовані у праці в колгоспі селяни звертають всю свою енергію на обробіток присадибних ділянок, загальна площа яких становить всього лише 3% усієї площі під сільським господарством, а продукція їх — 25% всієї агрікультурної продукції країни. У колгоспах основною силою є жінки, бо молодь тікає до міст в пошуках вище оплачуваної праці. Хоч Москва у постачанні різного роду продуктів стоїть на першому місці, кореспондент „Тайму” пише, що лише з величими труднощами міг він купити там мило, парфуми, зубну пасту, сірники і туалетний папір. Хліб, м’ясо і зеленина часто по крамницях відсутні і москвичі стають у довгі черги, щоб придбати ці продукти, коли їх „підкинуть”. А що ж і казати про села та малі периферійні містечка! Цей же кореспондент пише, що в Одесі підходив до нього якийсь чоловік з пропозицією: „Я можу вам продати за рубль цінну інформа-

цю". Я йому дав рубля, і він мені шепнув: „Імпортовані штани продаватимуть завтра від 10-ої години ранку на другому поверсі в Центральній крамниці".

Але поруч недостачі основних продуктів і злиднів впадає в око розкішне життя неконтрольованих державою бюрократів. Навіть знайомий кореспондентові голова колгоспу, що дістас відносно малу платню, одержав цілу партію французьких шовкових панчіх і скриню італійського вермуту. Советські громадяни називають це „блатором" — взаємною послугою.

Одною з найслабших сторінок советської дійсності є житлова проблема. В одному мешканні проживають дві-три родини з одною кухнею. Плян житлового будівництва постійно недовиконується, а нові будинки будуються так, аби здати їх приймальній комісії. Ілюстрацією до цього може бути карикатура в московському гумористичному журналі. До нового мешкання переноситься родина. Першого впускають до неї кота. Але, не витримавши його ваги, підлога провалюється.

При такій економічній системі і плянуванні в неймовірних розмірах розвивається хабарництво і корупція. Недавно в Грузії усунено і віддано до суду майже повний склад центрального комітету партії. Про це широко писала советська преса, вибравши Грузію, як приклад, але, очевидно, з тієї периферійної країни зроблено жертвенного козла, бо оздоровлювати систему треба починати з Москви.

Чорний ринок в Советському Союзі процвітає в такій мірі, що його вже називають „паралельним ринком" або „другою економікою". „Чорного ринку" не потребують лише високої ранги партійці, офіцери і поліцисти. Вони мають спеціальні крамниці, де за півціни можуть купувати всілякі імпортовані товари.

Хоч кожний советський громадянин в принципі має право на безоплатну медичну опіку, шпиталі до такої міри переповнені, що хворий, який може це собі дозволити, звертається до приватного лікаря або дає хабаря шпитальній адміністрації, щоб мати ліпше місце і уважнішу опіку. По малих містах лікарям, які дістають мізерну платню, пацієнти платять нелегально яйцями, курми або іншими продуктами.

Крадіжки в Советському Союзі прибрали масових розмірів. Це — своєрідний „побічний за-

робіток", коли робітник виносить з фабрики під полою дефіцитні товари, частини автомобілів, готову продукцію. Очевидно все це та-кож „по блату". Без цих „побічних заробітків" годі вижити і утримати родину робітників, який одержує 120-130 рублів на місяць. Подібне явище в колгоспах, де значну частину продукції розкрадається і продається в місті. При цьому ні робітник, ані колгоспник не вважають крадіжку за злочин — він відбирає від держави лише малу частинку того, що вона у них грабує. Тут парадоксально обертається проти советського режиму слова Леніна, сказані ним на початку революції: „Грабуй награбоване!" Хоч, очевидно, мав на увазі Ленін тут не створену ним державу насильства і визиску.

І так за привабливим фасадом, що його в своїй 4-годинній промові представив на з'їзді Брежнєв, криється похмуря, безрадісна, злидenna дійсність — так званий „соціалістичний рай".

Дальший регламент з'їзу відбувався згідно з усталеною традицією: промову Брежнєва вкрито бурею оплесків, дискусії відбувалися по „шпаргалках", а новий склад ЦК КПСС вибрано одноголосно під голосні вигуки „Хай живе комуністична партія Советського Союзу і її провідник (тим разом не вождь!) товариш Брежнєв!" Щоправда, з Політбюро викинули двох членів, зокрема міністра сільського господарства.

Лікарі-психіяtri і соціологи сказали б, що компартія СССР переходить період „синільності", загального духового одрягління і неспроможності породжувати нові ідеї і вести за собою молодь. Нові ідеї зроджуються тепер не в Кремлі, а в мордовських таборах, у глибокому підпіллі гноблених Москвою країн.

Докладніше про ХХV з'їзд КПСС у наступному числі.

НАЙВИДАТИША УКРАЇНСЬКА ЖІНКА-ПОЛІТИК

Жіночі Організації Українського Визвольного Фронту проголосили в Міжнародному Році Жінки — 1975, в тому ж Році Української Жінки, нації Славу Стецько найвидатнішою українською жінкою-політиком за її працю і заслуги на міжнародному полі в користь української визвольної справи.

Д-р Анатоль Бедрій

НАША УЧАСТЬ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПЕРЕДВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ

(Стаття друга)

Нешодавно з'явилася у нью-йоркському видавництві „Даблдей” монументальна двотомова студія Роберта Еспрея п. з. „Війна у тіні; партізани в історії”. Це — історія партизанської війни. Першим, найдавнішим відомим випадком є подія, пов’язана з Україною. 512 року перед Христом перський король Дарій, володар найбільшої імперії, задумав був поширити своє володіння на північ від Чорного моря. Але тубільні племена в завзятих партизанських боях змусили його відступити. Українському читачеві зразу насувається аналогія всієї нашої історії, впродовж якої наші предки безліч разів відбивали наступи напасників. Ще від часів трипільської епохи, за тисячі років перед Христом, почали формуватися типово українські ідеї побудови суспільного життя народів на засаді „Воля народам! Воля людині!” І відтоді український та численні інші народи змагають здійснити цей ідеал.

Нескорений Валентин Мороз слушно твердить, що ідеї, за які гинуть, страждають і борються тисячі найкращих синів і дочок України та інших сусідніх націй, тотожні з світоглядом княжої епохи та пов’язані з тисячолітньою символікою тризуба.

Такі висновки могли б видаватися на місці у зв’язку з обговоренням теми участі американських українців у виборах. Але власне на часі сьогодні більше як коли піднести на американському континенті величні ідеї Золото-верхого Києва. Ідеї Старого Завіту глибоко прорякли американське суспільство. Також толстовство й достоєвщина в новому виданні Солженицина захоплюють американців. Але ці ідеї зовсім не вистачальні в епосі, яку знаменують ідеї „Воля народам! Воля людині!” — так глибоко притаманні українському народові. Чому ж стидатися і боятися американським українцям винести в теперішній передвиборчій кампанії ці справедливі й глобальні ідеї, актуальні й на потребу для американського суспільства?

Візьмімо знаменний приклад. Якщо б американці були більше прислухалися до наших

тверждань, не були б вони так ганебно програли В’єтнамської війни, основою якої був змаг національної ідеї, поєдданої з людяною ідеєю проти тоталітарно-імперської ідеї. Правда, і український голос в Америці досі був анемічний. В провідних американсько-українських політиков замало віри в українські ідеї і забагато комплексів меншовартості. Тому ми вже помічаємо творення різних комітетиків в „передпокоях” Форда, Рігана, Джансона, Воллеса чи ще декого, байдуже, що власне Фордовою політикою була Гельсінська декларація, політика детанту і поділ світу на сфери впливів, а ці інші політики зовсім не виставляють альтернативної політики. Всі вони властиво визначені по стороні концепції, зформованої панівним бльоком, про який мова була в попередній статті. Це добре, що вони за те, щоб дати три мільярди доларів річної допомоги Ізраїлеві для того, щоб жиди могли запевнити свою державну суверенність. Але чому вони не хочуть будь-якої допомоги волелюбному українському народові теж встановити свою суверенну національну державу? Чому вони допустили до того, що волелюбні ангольці не дістали навіть кількадесяті мільйонів доларів допомоги, щоб врятуватися від російського колоніалізму? Чому ведуть заходи рятувати жидівських націоналістів в ССР, але не хочуть дати допомоги українським націоналістам, грузинським, туркестанським? Чому дуже уважно ці політики прислухаються до голосів урятованих з нацистських концтаборів жидів, але ігнорують голоси врятованих з нацистських концтаборів українців? Чи українці, які включаються у Фордову, Ріганову, Джансонову чи Воллесову передвиборчу кампанію погоджуються з таким по-двійним моральним і політичним підходом?

Я тверджу з повним переконанням в тому, що одною з найважливіших передумов, щоб українці могли здобути серйозні осяги в американському політичному житті, це винести властиві і питомі нам ідеї на широкий американський форум, і тоді напевно мільйони американців нас піддержать, бо маси хочуть нових,

добрих, справедливих, шляхетних, поступових ідей. Чому ідеї, що їх висунули в Америці жи-ди, дістали велику піддержку, а не могли б дістati її великі українські ідеї? Чому ідеї мури-на Мартіна Лютера Кінга схвалюють мільйо-ни, а ідеї організацій американсько-українсь-кого Визвольного Фронту і груп, які піддерж-жують АБН, не схвалили б? На ці питання від-повідаю: поперше, потрібні люди, які вірили б в ідеї, винесені з України; подруге, потрібно оформити ці ідеї в ударну політичну передви-борчу платформу, щоб дійсно показати кращу альтернативу до сучасної політики Вашингто-ну; і, потретє, потрібно політичної зорганізова-ної сили, яка змагала б з поміччю пропаганди й передвиборчого апарату вплинути на кандидатів, щоб всні її прийняли, і вплинути на виборців, щоб голосували за тих кандидатів, які її приймуть.

Щодо першої пропозиції хтось може сказати: тут Америка — не Україна, тут треба думати по-американськи, а не по-українськи. Але саме таке заперечення є неамериканське, бо справжнім американським думанням є приймання ідей різних народів і культур. Президент Джан Кеннеді в одній своїй промові у червні 1963 р. так висловив суть американського думання: „Наша нація заснована людьми з різних націй і різного походження. Її встановлено на основі принципу, що всі люди створені рівними і що зменшується права всіх, коли загрожені права одного.” Америку творили англійці, шотляндці, німці, ірландці, голландці або, як сказав визначний публіцист Волтер Ліпман, „велику соціальну пригоду Америки вже більше не становить здобуття дикої природи, але вбирання п'ятдесятьох різних народ-ностей.” Це значить, що, як всі інші імігра-нти, так і українці мають повне право виявити всі свої потенції, зокрема духовно-світоглядові.

Щоб українські ідеї прийнялися в Америці, вони мусять бути висловлені в зрозумілій аме-риканцями формі, вповні згідні з конституцій-ними традиціями, але мусять звучати оригі-нально. Цю формулу добре з'ясував був пре-зидент Вудро Вільсон у 1912 р.: „Америку встановлено не для творення багатства, а для здійснення візії, здійснення ідеалу відкриття і закріплення волі для людей.” Власне україн-ське розуміння волі с на потребу, а воно вислов-

лене в кличі: „Воля народам! Воля людині!”

Ідеї американських українців мусять бути ви-ложені у формі передвиборчої платформи. Типовими альтернативними пропозиціями нашої платформи мусуть бути два основні принципи: 1) рівність усіх т. зв. етнічних груп у форму-ванні американського політичного життя, а не лише першенство деяких, 2) в зовнішній полі-тиці — рівнорядне наголошування волі для всіх націй, а не лише деяких і не лише люд-ських прав, та формальне визнання державних конструкцій. Зокрема в двосоту річницю аме-риканської державності доцільно наголошувати актуальність для американської політики підняття таку ж визвольну політику для уяр-млених російськими імперіалістами та комуніс-тами народів, які борються за своє національ-не визволення.

З цими двома принципами майже органічно пов'язаний третій — створити з різними незадовільно репрезентованими групами в Америці передвиборчий бльок, який був би зародком справедливої, рівнорядної участі в американському державному житті різних „етнічних” груп. Створення такого бльоку має крім ідей-ного ще й силово-політичне значення. Кожна незадовільно репрезентована група має трудно-щі увійти в коло „упривілейованих”. Але коли об'єднати сили всіх груп, зокрема німців, лите-вів, кубинців, румунів, а далі приєднати хорватів, словаків, вірменів, мадярів та різні менші групи — болгарську, латвійську, естон-ську, азійські, латино-американські, чеську і інші, то спільна сила буде багато ефективні-шою, ніж виступи кожної групи зокрема без координації з іншими. Про практичні питання здійснення такого проекту подамо у третьій стат-ті.

ВІДЗНАЧЕННЯ ГРИГОРА КРУКА

Два томи репродукцій різьб та рисунків нашого відомого мюнхенського скульптора Г. Крука знай-шли широкий відгомін у своїй та чужій пресі. Це вплинуло на те, що різьби Крука щораз частіше ви-ставляють в галереях. Зокрема треба відзначити ви-ставку, яку підготовив у червні м. р. власник галерії у Майнгайді, Отто Горст Рудльоф, меценат УВУ, яку улаштував він у відомій із мистецьких виставок курортній місцевості Бад Швецінген. В цій виставці брало участь ще 5 українських мальярів із Західної

ПАМ'ЯТІ ДРУГА

**У сому річницю смерти
сотника Фриза-Вернігори**

Уже сім років, як наш сотник по тяжких трудах спочиває в сирій землі. Вже сім довгих років, як відійшов від нас у неповоротний рейд наш найкращий товариш і провідник друг Микола Фриз-Вернігора.

Вночі 26 лютого 1969 року блискавкою рознеслась тривожна вістка, що Вернігора не живе. Це був несподіваний і болючий удар, не лише для його дружини і дітей, але й для цілої української громади, а для нас, колишніх вояків УПА зокрема. В морозний день довжезна валка авт відпроваджувала сот. Миколу Фриза на місце його вічного спочинку на цвинтар у Випані, Н. Дж. Церква св. Михаїла в Йонкерсі, де проживав Покійний, була вщерть набита його друзями під час похоронної Богослужби.

Забракло провідного члена Українського Визвольного Фронту, провідного члена ОУН. Колишні вояки УПА втратили найкращого друга-проводника. Дружина і діти взірцевого мужа і батька.

Микола Фриз народився у селі біля Дрогобича. Юнаком доїздив щодня поїздом до гімназії в Дрогобичі. Був першим загальнолюбленим учнем в класі і брав активну участь в житті української молоді. Мріяв бути священиком. Скінчив теологію в Перемишлі і рівночасно став членом ОУН. Змінивши думку бути священиком, став учителювати на Лемківщині, де кинувся у виреволюційній боротьбі, як проти німців, так і проти поновних „візволителів”, червоних москалів та поляків на пості провідного члена ОУН. Хоч сам бойко, полюбив лемківську землю й лемкінню Катрусю, з якою одружився.

Коли ворог виселює всю українську людність з Лемківщини, Вернігора лишається на Лемківщині і як провідник пропаганди веде боротьбу за крашу долю України.

Рейд УПА на Захід в 1947 р. На наказ Командування УПА він з друзями іде на Захід, щоб повідомити вільний світ, що Україна бореться. По 90-

Европи. Обидва томи, що їх розкішно видав УВУ, подарував президент Німецько-Українського Товариства п. Е. Блявс баварському прем'єр-міністріві д-рові А. Гоппелеві, який подякував окремим листом із признанням для творчості нашого земляка. 30 січня відзначила мистця — з нагоди своїх річних зборів — Німецька Мистецька Фундація (що діє з рамені баварського промислу) спеціальною медалею „Пігмальйона”, яку вручачество щойно втрете. Прийняття відбулося з цієї нагоди в репрезентативній залі німецького „Мистецького Дому”. Українські інтелектуальні кола репрезентували ректор та гол. секретар УВУ. Присутніх було понад 100 німецьких інтелектуалістів, а вечір залишив найкращий спогад.

(Прес. Бюлетень УВУ)

денному марші голоситься в Мюнхені до свого Прорівника С. Бандери. По короткому відпочинку переїжджає до Франції, де на доручення С. Бандери займає відповідальне становище.

Бувши глибоко релігійним, у своїх молитвах благав Всевишнього, щоб злучив його з його родиною. Мабуть, Всемогучий вислухав його молитов і, не зважаючи на велике труднощі, приїхала до його дружина з дочкою. Родина їх побільшилась на трох синів: Володимира, Ігоря і Михайла.

У 1967 році переїздить враз з ріднею до ЗСА і поселиється серед своїх друзів в Йонкерсі, Н. Й. Тут, хоч тяжко працюючи робітником у фабриці, кидатися у виреволюційній праці. Стас членом Головної Управи Т-ва кол. Вояків УПА, членом Г. Управи ООЧСУ та виховником СУМА і учителем Школи Українознавства.

Годі описати почуття приятелів, сусідів та знайомих, які з молитвою на устах у пошані схиляли голови перед домовиною Покійного сотника Фриза.

До останньої хвилини свого життя вірив Микола Фриз у поворот в Україну, до свого улюбленого Дрогобича. Дружина і діти Покійного повинні бути горді, що їх муж і батько був справжнім українським воїном-революціонером, який золотими буквами вписаний в історію Української Національної Революції.

Нам, колишнім воякам УПА, його друзям, прикро, що сім років тому не могли ми поховати нашого дорогого сотника з усіма вояцькими почестями, як личить ховати лицаря, сальвами пострілів. Пробач, Друже Миколо! Ми не вдома, ми на чужині!

Приклад життя цього патріота нехай допоможе не одному з нас перемогти наші будні!

Пам'ять про Тебе, наш Дорогий і Незабутній Друже, залишиться між нами усіма назавжди!

М. Ковалчин

ВІДДІЛ ОЖ ОЧСУ В АСТОРІЇ ОБРАВ НОВУ УПРАВУ

В неділю 15-го лютого ц. р. Відділ Об'єднання Жінок ОЖ ОЧСУ відбув в Асторії свої річні Загальні Збори і обрав нову Управу в складі: Марія Нестерчук — голова, Степанія Наум — заступниця голови і секретарка, Степанія Тур — касирка, Анна Піх — культ.-освітня, Анна Вітюк — організаційна, Степанія Гуда — реф. суспільної опіки, Стефанія Бондарчук — господарська. Контрольна комісія: Наталія Хоманчук — голова, Степанія Галатин і Любі Сентій — члени і Степанія Рудик, Марія Галатин, Меланія Чолій, М. Подоляк, С. Брухновська, А. Бурик і А. Костриба — члени Управи.

Зборами провадила представниця ГУ ОЖ ОЧСУ п. Марія Лозинська, а секретарювала Олена Гентіш. Збори вітали голова 35 Відділу ООЧСУ Іван Вітюк і голова Батьківського Комітету Осередку СУМА Петро Бурик. Відділ провадить активну політичну, культурну і харитативну працю.

Н.Н.

УКРАЇНА В СКЛАДІ РОСІЇ — СССР

(Закінчення)

Подаємо тут для ілюстрації дані, які вдалося вишукувати про азійські народи, що мали „щасти” опинитися під владою того ж народу, що й українці.

Загальне число тубільців у Центральній Азії, яке в році 1911 ще доходило до 12. 054. 000, зменшилося в 1939 році до 10.500.000 А ось дані про Узбецьку республіку. У 1926 році москалі творили там лише 15.6%, а в 1959 р. вже 21% усього населення. Кількість узбеків, що в 1926 році дійшла 6.282.100, в 1959 році впала до 5.058.000. В обох випадках не взято під увагу малої кількості узбеків, що живуть поза межами Узбецької республіки, яких в 1959 році було трохи менше за 1 мільйон. В цілому СССР у 1939 році за урядовими даними іх було 4.845.100. (Як бачимо, це число тільки незначно менше за число узбеків у 1959 році). Тут же не зашкодить поцікавитися національним складом „узбецької” комуністичної партії:

у 1963 році членів партії було 263.000,
у 1927 році членів партії було 266.642,
у 1940 році членів партії було 390.000,

в тому числі узбеків.....32%

Хоча в доступних нам матеріялах не подано відсотку узбеків на 1963 рік, але, враховуючи зменшення числа їх у республіці та збільшення відсотку москалів, маємо всі підстави припустити, що він є меншим як 25, а партія зветься ... „узбецькою” і начебто „керує” республікою.

У Туркменській ССР у 1926 було 9.5% москалів, а у 1959 році стало їх уже 10%. У Таджицькій ССР у 1926 році було 7% москалів, а у 1959 стало їх 16%. У Киргизькій ССР в 1926 році було 11% москалів, а у 1959 році стало вже 25%. У Казахській ССР у 1926 році було 26% москалів, а у 1959 році стало їх 45%. Визначний комуніст Тоболін ще в 1938 році заявив: „Для нас, як марксистів, ясно, що казахи, слабші економічно, мусять вимерти”. Наведені слова — це, безперечно, тільки необережно

висловлена думка, яку поділяють не лише партійні керівники, але й взагалі москалі, хоч по-кищо її голосно не кажуть, зате мовчки допомагають її реалізувати. Наприклад, хіба ж не про це свідчать числа про подібний процес серед киргизів. Ось вони: У 1897 році було киргизів 1350.000, у 1926 — 762.736, у 1959 — 837.000, у 1966 — 968.659. Щоб було ясніше, нагадаємо, що в цьому періоді число москалів зросло там майже на 70%, а, як видно з наведених даних, число киргизів зменшилося на 29%. Коли б хто мав змогу зібрати докладні об’єктивні статистичні дані, то вони були б іде страшніші і свідчили б про вимирання поневолених москаллями народів.

Москва, що мала в 1918 році 1.850.900 мешканців, уже в 1938 році мала 4.000.000, а в 1962 р. — 6.298.000.

А ось числа, які показують темпи зросту Києва: 1915 рік — 625.000, 1928 — 518.000, 1939 — 847.000, 1959 — 1.104.000.*)

Це свідчить про те, що населення Києва нарешті не подвоїлося, тоді як населення Москви зросло в 3.5 раза, однак кількість москалів у Києві значно зросла. Всі наведені тут числові дані не лишають сумніву, що „приріст” населення не підтверджує урядових фраз про те, що держава дбає про добро українського народу, а не про його зменшення. В 1913 році в СССР природний приріст населення на 1000 душ був 16.4, а в 1964 р. 12.7. В УССР у 1913 році природний приріст дорівнював 18.9, а в 1964 році впав до 9.5.

Мало-хто з українців знає, якою малою є московська етнографічна територія і мало-хто знає, що на території, яку дехто уважає за московську, внаслідок плянової політики вимирають рештки народів, що ним ті землі належали.

У праці проф. Д. Дорошенка „Слов’янський світ” подано з іншої нагоди числові дані з 1900 року про кількість названих ним у тій праці кількох народів. Про чисельність кожного з них народів у 1964 році зібрано відомості з ря-

ду офіційних советських джерел. І ось яка відкривається картина:

	1900 рік	1964 рік
Башкіри	понад 2.000.000	коло 989.000
Карели	" 200.000	" 180.000
Мордва	" 1.000.000	" 895.000
Череміси	" 500.000	" 504.000
Чуваші	" 650.000	" 770.000
	5.850.000	4.683.000

Не підлягає сумніву, що і в попередніх століттях чисельність кожного із названих (чи інших) поневолених народів постійно зменшувалася або залишалася такою ж.

Коли б ми зібрали дані подібні до наведених щодо інших поневолених москалями народів, то могли б накреслити графік і ствердити цілковиту подібність кривої, яка показувала б поступове обниження їх чисельності. Крива, яка б показувала „приріст” українців протягом останнього півстоліття, була б майже тотожна з „кривими” тих народів.

При цьому заслуговує на увагу така „подробиця”: коли ми скочимо поінформуватися про долю якогось із названих народів у одній із советських енциклопедій, то знайдемо приблизно таке шабльоване інформування, як, наприклад, хоч би про башкірів. Наводимо відповідний уривок із УРЕ: „Після завоювання московськими військами казанського ханства (1752) основна частина башкірських племен добровільно прийняла російське підданство, що, не зважаючи на колоніяльних гніт царизму, мало прогресивне значення для дальнього розвитку башкірів. Під впливом російських селян-переселенців башкіри починають займатися хліборобством і переходятять до осілого життя... Росіяни і трудящі інших національностей допомогли башкірському народові розгромити білогвардійщину і подали й іншу допомогу... В результаті культурної революції в Башкірії зліквідована неписьменність і досягнуто великих успіхів у галузі освіти, науки і культури”.

У цитованому уривку про башкірів було необережно згадано про „культуртрегерів” — „московських селян-переселенців”. А це і є істотна риса всякої колоніяльної політики: зменшувати всіма способами кількість правних власників землі і на звільнених так територіях оселявати власних колоністів.

Те, що ми щойно наводили — не є жадним „відкриттям”, а проте треба на це безнастанно звертати увагу, бо ж не всі в Україні і на еміграції уявляють собі всю небезпеку, яка нам загрожує. Загал більше любить коротку, дзвінку фразу, навіть коли та фраза стала давно анахронізмом, і бойтесь „мови чисел”, а вона, навіть при всіх намаганнях пофальщувати числа, заховати правду говорить голосно і ясно.

Тому знову ж, на закінчення, подаємо числа, які так нагадують ті, які ми подавали говорячи про азійські народи і їх „республіки” взяті з урядових советських видань.

У „Нарисі географії УРСР” проф. В. Кістяковського, восьме стереотипне видання якої вийшло у 1928 році, на стор. 62 подані такі дані про національний склад населення УССР: українців — 78.8%, росіян — 9.5% (решта припадає на інші національності).

У виданому в 1966 році 17 томі УРЕ, присвяченому виключно УССР, на стор. 68 сказано, що українців — 76.8%, росіян — 16.9%.

З наведеного ясно, для кого служить Україна...

ДО ВІДОМА НАШИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ

„Вісник ООСУ” — місячник невеликого об’єму, в якому Редакція старається вміщувати якнайбільше матеріалів на різні теми суспільно-громадського, літературного, історичного та інформативного характеру, зокрема з життя наших Відділів. Звідси — потреба скорочувати іноді занадто довгі статті та дописи з місць, щоб не переносяти їх з одного числа до другого: протягом місяця читач може забути про те, що вже читав у попередньому числі. Очевидно, допускається винятки для статей, в яких автор порушує цілій ряд проблем, які годі вичерпани в одному числі.

Останнім часом, особливо з поширенням способу зіраксового копіювання, деякі наші автори і дописувачі висилają свої матеріали, крім „Вісника”, одночасно до двох, трьох і навіть чотирьох часописів, що, очевидна річ, обнижує вартість нашого журналу. До того ж ці автори і дописувачі не подають Редакції до відома, що даний матеріал вони вже вислали чи збираються вислати до інших періодиків. Тим то ласкато просимо наших співробітників не висилати до „Вісника” копії своїх статей і дописів або бодай зазначити, до кого із іншого часопису вони їх вислали, щоб можна було подавати це до відома читачів і щоб у них не творилося враження, що „Вісник” чужкі статті і дописи з інших часописів передруковує. Передрук з „Вісника” дозволяється при зазначені джерела.

Редакція

їна „резервовим” тереном колонізації і чому зменшується відсоток українців і інших народів на українській землі, а поступово зростає відсоток москалів.

Ми всі знаємо, як пляново нищили й нищать москали пам'ятки нашої культури (згадати хоча б пограбування Києва в 1169 році, висадження в північну чигиринського замку на Ясній Горі, який був осідком гетьмана Богдана Хмельницького, а потім — Петра Дорошенка в році 1678, зруйнування Батурина в 1709 році, масове знищення українських книжок в році 1720, систематичне знищення старих українських церков і пам'яток архітектури протягом ряду наступних десятиліть, зірвання найстаршої Десятинної церкви, Михайлівського та Успенського Соборів і церкви св. Миколая в Києві, збудованої гетьманом Мазепою, ряду інших церков і монастирів, спалення коло 600.000 томів Української Національної Бібліотеки.

Пошо це робиться? Відповідь можемо мати, пригадавши поступовання еспанців в Америці. Опанувавши з допомогою вогнепальної зброї державу народу майя, вони взялися нищити їхню тисячолітню культуру. Вони зруйнували в старовинному місті Ушмаль (на Юкатані) ряд чудових храмів і на їх місці побудували католицький монастир, а до колишньої столиці тої держави - Мані звозили пам'ятки їхнього мистецтва і книжки, писані мовою майя. 12 липня 1561 року еспанці все це спалили. Інші міста чи властиво їхні руїни вкрила тропічна рослинність, і пам'ять про них згинула. А тоді еспанці повели справу так, що нарід майя „вимер”, а під час того процесу прищеплено загалові погляд, що то „дикуни” і їхнє „вимирання” можна лише вітати. Правда була похована в зелених четрях Юкатану, Гватемалі й Гондурасу... Шойно в 1840 р. випадково відкрито руїни міста маїв — Копани, а далі — Паленке, Ушмаль і Чічен-Іци. Отже, еспанці поступовоючи аналогічним з московським майже на 3 століття замели сліди свого злочину і улегшили плянове знищення подоланого народу.

Ми, боліючи серцем з приводу знищення нашої культури, забуваємо: 1. що то не лише „большевики”, а й в попередніх століттях нищив пляново і свідомо нашу культуру московський народ, а ті чи інші його уряди були і

є лише виконавцями і 2. що нищення нашої культури і національної свідомості — це лише конечне доповнення до плянового фізичного знищення нашого народу, як біологічної одиниці.

Власне той „багатоканаловий” плян дає зможу москалям навіть тут, на еміграції, через „своїх людей” запаморочувати нам голови, представляючи явне грабування і злочини, як („благодіянії”) добродійство, за яке ще ми маємо ім дякувати. Ось приклад. Перед зруйнуванням Запоріжжя і вивезенням Калнишевського та іншої старшини на запорізьких землях жило протягом 55 років коло 200.000 душ. Великі багатства загарбані москалями у Калнишевського та старшини свідчать про добре ведене господарство на тих просторах. Але „Енциклопедія Українознавства” на стор. 466, усупереч правді, запевняє, начебто там жило „не більше, як 150.000 сільського населення”, і московська влада, ставлячи собі „головним завданням якомога швидше залюднити запорізькі степи”, мусіла зліквідувати Запорізьку Січ! Далі, запевняє авторка наведених слів, після зруйнування Запоріжжя і роздачі загарбаніх земель („заселення”) у 1787 році було вже селян „близько 156.000, з них 150.000 українців”. Отже, читач, повіривши в ті вигадки, має сам здогадатися, що за все те треба москалям дякувати!

А ось другий приклад. Урядова статистика „УРСР в цифрах” з 1965 року з притиском підкреслює, що завдяки заходам влади (окупаційної) на Україні колосально зменшилася дитяча смертність. Тим часом у 1913 році на тисячу душ населення припадало 44.1 народження, а 25.2 — смертей. У році 1964 на ту ж тисячу душ населення припадало 16.4 народження і 7.9 смертей. Практичні наслідки для української нації були такі: у 1913 році мав український нарід приріст на 1000 душ 18.9, і то були найздоровіші, які вижили, а в 1964 — лише 9.5, і то не тих, які перебороли всі злигодні і вижили, а тих, яких цілком випадково не змущено вмерти ще „у череві матері”.

Ми тут, на еміграції, за звичкою говоримо, як і піввіку тому, про „сорокамільйоновий” український нарід, і нам так запаморочено голови, що ми навіть не встані подумати, що коли б навіть це відповідало правді, то й тоді

треба було б криком кричати, бо це б уже свідчило про загрозливий стан, про брак приросту! А тим часом ще у 1917 році 40-мільйоновий український народ за 50 років не зрос, а тільки зменшився до 37.252,930.

Про це все треба широко інформувати наш народ, який мусить усвідомити, що перед ним стоять альтернатива: перемогти лютого ворога і звільнитися з московського ярма або... вигинутися!

Мусимо запалити вогнем священної ненависті наших сучасників і нашадків і не слухати московських „сирен”, які звертають нас на манівці. Пам’ятаймо слова літописця: „Врагу своєму віри не даждь”.

Кілька років тому відбувся в Нью Йорку „симпозіум на тему „Народовбивство і русифікація не-російських народів ССРС.” „Ціль симпозіуму, — читаємо в репортажі, показати, що за 50 років „допомоги” російського народу московсько-комуністична кліка... одних втопила в „російському морі”, а інші, очікують на свою чергу”. З наведеного випливає, що московський народ, як такий, „чистий”. Замовчано всі його злочини, доконані ним на протязі восьми віків. Чи ж наш народ, борючися з поляками, виділяв „пілсудчиків” чи „ендеків”, і перед тим, як скарати шовініста-поляка, допитувався, чи він прихильник одних чи других? Чи, борючися з німцями, усталював перед пострілом, чи німець є „партайгеноссен” чи безпартійний? А самі москалі під час війни рахували, скільки „фриців”, а не „гітлерівців”, застрелив їхній снайпер. Таке відношення до москалів, яке випливає з цитованих слів — це відношення, як писав М. Грушевський, „до особо благоприятствуемої нації”, відношення московського раба, або, як він же окреслив, „московського холуя”! („Кінець московської орієнтації” — „Народня Воля”, 1918 рік).

І так, як організатори „симпозіуму”, думає, на жаль, багато-хто серед наших емігрантів.

Тому й не дивно, що й чужинці на тій же імпрезі підкреслили, що організатори роблять „корисну роботу (для кого?), освідомлюючи про комуністичну небезпеку” і „комуно-московський комуністичний режим”. Поширювано там же летючки про „40-ліття голодової змори в Україні в 1933 році”. В бюллетені, виданому з тієї нагоди, згадується і про „перший голод,

який був у 1921 році”. Але як? Читаємо: „Тоді московські окупанти пограбували українські села... щоб рятувати від голоду Росію. Цей голод скосив понад 3 мільйони людей в Україні... Другий відбувся пляново...”

Отже, тут применшено мало не вдвое урядові дані про число жертв першого голоду, а що найважливіше — заперечено не лише його пляновість, але подано ще й неправильну причину, яка пом’якшує злочин „комуністичної кліки”. Тим часом навіть комуніст і чекіст Фітільов стверджив, що то була „репресія” (дослівно: „і на що було бунтувати?”, „Редактор Карк”). Це ж тоді ствердило ще два інших київських письменники. То не було „рятуванням” своїх одноплемінників, а саме плянове нищення вільнолюбного населення степової України, яке не хотіло бути рабами окупантів.

Українська еміграція, так інформуючи чужинців, робить шкоду українському народові, бо ширить думку, що головно українці виступають проти режиму і тому підтримують тих, хто хоче лише демократизації московської імперії, а тим часом чужинців треба інформувати, що нас не цікавить, який режим хочуть мати москалі в своїй державі, ми змагаємо за вільну, самостійну і суверенну Україну. Протягом восьми віків ми переконалися, що московський народ був і є лютим ворогом українського народу

БОМБИ В БАЛЬОНАХ

Одним з найцікавіших секретів Другої світової війни було те, що, почавши від листопада 1944 року до кінця 1945-го, японці вислали на Америку понад 9000 малих бомб, вміщених у спеціальніх баллонах, виготовлених з проклеєного паперу і наповнених гелієм — газом легшим від повітря. Як відомо, лише 280 тих бомб досягнуло Америки і вибухнуло в стейтах Орігоні, Вайомінгу, Монтані і Айові. Японські інженери сподівалися також, що ті бомби, потрапивши в течію Тихого океану і досягнувши американських берегів спричинять лісові пожежі, викликаючи тим паніку серед населення. Але пожеж ті бомби не спричинили.

В стейті Айова в історичному музеї виставлено для огляду відвідувачів зразки цих бомб і баллоні. В дніх війни зареєстровано шість жертв тих бомб — жінку і п’ятеро дітей, які, зацікавившись дивними об’єктами, що спускалися з неба, почали їх досліджувати. Дирекція музею попереджує, що в преріях і горах Америки можна ще знайти неексплодовані бомби.

і його комуністична влада під цим оглядом не різиться від московських урядів і різнистя не може. На великий жаль, значна частина еміграції не знає власної історії, а коли її знає, то спрепаровану нашими московофілами, і тому приписує все лихо „клікам” і режимові. Знайти можна дещо у праці Млиновецького („Історія українського народу”, вид. 1953 р., стор. 304-317, зокрема ж слід звернути увагу на стор. 311, де мова про вигублення половини чоловічого населення України).

Інформуючи чужинців, ми не повинні ані на догоду їхнім плянам і бажанням переносити відповідальність лише на комуністів, ані тим більше сподіватися від них будь-якої підтримки. Коли чужинцям буде потрібно, вони, навіть якби не було українського народу „вигадали б” його, але і пальцем не ворухнуть, щоб йому допомогти. Отже інформування (але — правильно!) має іншу мету: освідомити їх, що „револьвер набитий”, щоб коли вони „шукали зброї”, то знали, що така існує, але не для того, щоб бути кимось використаною, а для того, щоб ми могли використати обставини длясягнення нашої мети. Ця наша мета становить межу між нами і „дисидентами”, які, подібно до наших автономістів з 1914 року, не розуміють істоти українського питання і думають, що в межах ворожої імперії можна вільно розвиватися. Ми не маємо права дарувати ворогові нашу землю, яку протягом віків боронив наш народ, і не маємо права пускати в непам’ять московські злочини і забувати ті гори кривавих і безкровних жертв московської гадини, яка обплутала кільцями наш народ. А коли чуємо теревені про „невинний московський народ”, мусимо пам’ятати слова нашого предка, остерогу, що лунає крізь віки: „Врагу своєму віри не даждь!”

ЛІТЕРАТУРА

- Акад. Воблий, Економічна географія України, Київ, 1922.
- О. Діброва, Географія Української РСР, Київ, 1958.
- Д. Дорошенко, Слов’янський світ, т. I-III, Берлін, 1923.
- Енциклопедический словарь в трьох томах, Госуд. Науч. Издат. „Большая Сов. Энциклоп.”
- Итоги Всесоюзной переписи населения, 1959 р., 1962.
- Календар-довідник на 1946 р. Укр. Вид. Політ. Літератури, Київ.

В. Кістяковський, Нарис географії УРСР, вид. VIII, 1928, К.

Ленін, Статті і промови про Україну, Партида, Київ, 1936.

В. Наулко, Етнічний склад населення УРСР, В-во „Наукова Думка”, Київ, 1956.

Рудницький, Огляд національної території України, Берлін, 1922.

Рудницький, Основи землезнання України, т. II. Ужгород, 1926.

Семенов. Полное географическое описание нашего отечества, т. VII, СПБ, 1903.

Скалковский, Опыт статистического описания Новороссийского края, Одеса, 1850.

Українська Загальна Енциклопедія, т. I-III, Львів, 1932.

Українська Радянська Енциклопедія, т. I-XVII, Київ, 1965.

УКРАЇНЦІ МАЯМІ ВІДЗНАЧИЛИ СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Головний предсідник „Української Народної Помочі” в Піттсбургу Володимир Мазур, який є також організаційним референтом Головної Управи ООЧСУ і заступником голови Екзекутиви УККА, підібув до Маямі на запрошення Відділу ООЧСУ і Відділу УККА, щоб виступити із святочними промовами в зв’язку зі Святою Державності.

Загальні Збори Відділу ООЧСУ

18 січня ц. р. відбулися в залі Української Православної Церкви Загальні Річні Збори Відділу ООЧСУ в Маямі. До президії обрано на голову п. В. Хом’яка, а на секретарку пані С. Кучкуду. Голова Відділу п. Р. Балабан представив Зборам п. В. Мазура, який привітав Збори в імені Візвольного Фронту в Америці і в імені Головної Управи ООЧСУ. В своїй промові він говорив, що Відділ ООЧСУ в Маямі належить до наймолодших Відділів в системі нації організації, але його роля вийняткова. „Ви — сказав п. Мазур, — віддалені на тисячі миль від більших українських поселень, ваші кадри малочисельні, а все ж таки ви є амбасадорами українського націоналістичного руху. Флорида — це мостовий причілок найближче положений до комуністичної Куби. Цей мостовий причілок повинен бути ідеологічною фортецею проти комуністичної інфільтрації”.

„Постання вашого Відділу, — говорив п. Мазур, — відіграво велику роль в упорядкуванні життя громади на базі Відділу УККА. Ваш Відділ спричинився до піднесення організаційної активності громади. Свідчать про це ваші пожертви на Фонд Оборони України, Коляда на Візвольний Фонд, інфільтрація громади націоналістичними кличами. Ми стоимо на порозі 1976 р. Це історичний фік і для держави, в якій живемо, і для наших поселенців. Це фік 200-ліття Американської Держави і століття ук-

райського поселення в цій державі. В цьому році ми будемо також відзначати 50-ліття підступного вбивства Москвою Симона Петлюри, 60-ліття смерті Івана Франка та 35-ліття Акту 30 червня 1941 р.

В 1976 році ми далі продовжуватимемо акцію в обороні нескорених".

Загальний звіт з діяльності Управи Відділу склав його голова Роман Балабан, який говорив, що Відділ ООЧСУ в Маямі влаштовував імпрези для відзначення історичних дат, забави і вечеरниці, товариські зустрічі з національними програмами для зближення української громади з українськими туристами з різних окільниць ЗСА. Канади і інших країв. Управа Відділу ООЧСУ співпрацювала з українськими церквами, з Відділом УККА, Укр. Американським Клубом, Союзом Кулпів і Промисловців, Відділом УНПомочі і ін., збирала пожертви для Визвольного Фонду і Коляду, призначену для УВФ. Секретар Управи В. Бацвин вів протоколи засідань Управи, висилає запрошення і малював декорації на імпрези. Скарбник, подаючи звіт з прибутків і видатків, стверджив, що прибутки цього року випали менші. Відділ є самовистачальним і старається заощадити гроші на будову власного дому. Культурно-освітній референт М. Курман організував імпрези для відзначення історичних дат і товариських зустрічей. Серед місцевої громади щораз більшу популярність здобуває „Український Національний Хор" під проводом Мирона Іващенка.

По короткій дискусії Загальні Збори на внесок Контрольної комісії уділили уступаючій Управі абсолюторію. До нової Управи на 1976 рік обрано: голова — Р. Балабан, заступник — А. Угляр, секретар протоколу — В. Бацван, організаційний — І. Гнопко, культурно-освітній — М. Курман, скарбник — П. Гуменюк, фінансовий — В. Трач, кольпортер — І. Бродка. Контрольна комісія: С. Кvasницький, І. Струк, і М. Болюх. Референт зовнішніх зв'язків В. Хом'як.

Свято Української Державності

Українці Маямі відзначили Свято Української Державності урочистою Академією, що відбулася 25 січня заходами Відділу УККА при співчасті Відділу ООЧСУ, УНПомочі і „Українського Національного Хору".

По Службі Божій в українській православній та католицькій церквах відправлено молебні в 'намірені' українського народу. Академія відбулася в залі Українсько-Американського Клубу. Академію відкрив голова Відділу УККА п. В. Хом'як. Дефіляда українських ветеранів відбулася під проводом сотника В. Подубинського. Американський гімн відіграв на піяніні Б. Сперкач. Проклямацію посадника міста прочитала Оля Кадучок. Промову на тему „Державність і безодержавність України" виголосив п. В. Мазур. „Для кожного народу на земній кулі, — сказав п. Мазур, — не може бути більшого національного свята, як свято державності. Тисячу

років тому наші князі в столичному Києві керували Великою Руссю, а згодом наші князі в Галичині керували Галицько-Волинським Князівством. Великої слави набула Українська Держава за Гетьманщини під проводом Івана Мазепи". Далі, промовець згадав про підготову дальшої боротьби виступами поетів і діячів, як Шевченко, Франко, Леся Українка, Міхновський. Український народ відновив у боях проти білої і червоної Москви свою Соборну, Самостійну Державу в 1917-20 роках. Армії Петлюри, Січові Стрільці під проводом Е. Коновальця відвоювали право Україні на власну державність. Ідея державності — це той вогонь, що його ніякою водою не залити. Нескорений Валентин Мороз заявив Москві: „Віра виникає тоді, коли є мученики, їх дали нам ви". Петлюра сказав: „Не забуваймо за меч, учимся міцніше тримати його в руках. А одночасно дбаймо про підживлення нацією моральних елементів її буття — творчої любові до батьківщини, сторожкості до ворога та помсти за кривди, заподіяні українському народові".

Україна, — говорив п. Мазур, — не стала рабиною і не стане не тільки Москви, а й будь-якого іншого окупанта. Звернім увагу на той факт, що в обставинах окупації наша українська людина зуміла випродукувати найкращий в ССР комп'ютер, велетенський літак „Антей", найкращі в Європі обчислювальні машини. Правда, Москва використовує ці осяги українського розуму, але на те ми й перебуваємо в стані боротьби, щоб перемогти, щоб жити, працювати і творити для України, а не для окупанта. Ми будемо далі активно діяти, викривати облудність Москви, остерігати західні країни перед перфідністю Москви. Наші демонстрації, вимоги і масові підписи допомагають. Москва таки мусіла випустити Леоніда Плюща. Так само одного дня доведеться їй випустити з рук і Україну та інші поневолені нації. Тепер кинуто гасло — „Київ проти Москви!"

„Історик Валентин Мороз сказав на суді, і про це ми повинні пам'ятати: „Ті „золоті часи", коли все життя було втиснуте в офіційні рамки, минулись безповоротно. Українське відродження ще не стало масовим, але не тіште себе, що так буде завжди! Нові процеси лише починаються, а ваші репресивні заходи вже перестають бути ефективними". Ось що заявила Москві устами Валентина Мороза бездержавна, але державна в душах українських Україна! Злагді же цю велич і злагді нашу велику роля і наш великий обов'язок у цій боротьбі. Слава 22-му Січневі! Слава Самостійній і Соборній Українській Державі!"

В дальшім виконанні програми фортецянове соєль виконала Наталка Сидор — „Елегія" комп. Лисенка. Український танець — Барвінського. Дитячий хор Рідної Школи, під диригентурою Іванки Сперкач „Ми ростем". Деклямація: „Майдан Софія" — учні Р. Ш. Тереса Пацай і Любомир Сперкач. Співочий гурток „Черемшина": „Рідна мати моя",

В. Золоторіг

МЕТА — ПІДПРВАТИ СИЛУ АМЕРИКИ

З прадавніх часів кожна держава мала в своєму розпорядженні розвідників-шпигунів, які працювали на теренах інших держав, навіть союзних, стараючись розкрити їхні стратегічні пляни на випадок війни, засекречені винаходи, які могли б бути вживані під час воєнних дій, збирати інформації про озброєння, таємні дипломатичні контакти, фінансове становище, стан промиловости, зокрема військової, моральний стан населення — коротко кажучи представляти своїм урядам якнайповніший образ тієї чи іншої держави, деталі якого із зрозумілих причин не надаються до розголосу.

З кожним десятиліттям шпигунський апарат удосконалювався, зростав, а секретні агенти, переходячи спеціальні школи, набували щораз вищої кваліфікації. Перед Першою світовою війною загально вважалося за найкращу і найбільш ефективну розвідку англійську, так званий Інтелідженс Сервіс, що густою сіткою своєї агентури вкривав імперію, де „ніколи не заходило сонце”.

Із приходом до влади большевиків, з ініціативи Леніна, структура і цілі шпигунсько-розвідчого апарату СССР кардинально змінились — був створений апарат з сотнями тисяч членів, який мусів бути не лише апаратом шпигунства, але й терору — внутрішнього і зовнішнього. Розбудовуючи цю найбільш скомпліковану організацію під різними назвами — ЧЕ-КА, ГПУ, ОГПУ, НКВД КГБ, їй поставлено як головну ціль підготову „світової революції”.

Комуністичні партії і їх розвідка та контррозвідка — поняття нероздільні, бо кожний ко-

„Зродились ми”, акомпаньемент — Б. Сперкач. Реф'єрат англійською мовою відчитала Оля Кадучок.

В другій частині програми Академії Б. Сперкач відіграв сольно на піяніні „Апасіонату”, сонату Бетговена та „Етюд” Шопена. „Український Національний Хор Маямі” — диригент Мирон Іващенко відстівав — „Вкраїно мати” — Стеценка, „Іхав стрілець” — Гайворонського, „Летіла куля”, сольно — М. Іващенко і „Гей у лузі” — Чарнецького. Акомпаньемент — Б. Сперкач. Рецитацію „Молода Україна” виконала Надія Мудрейко.

Академію закінчено відстіванням „Ще не вмерла”.

Н. Н.

муніст в тій чи іншій мірі мусить бути чекістом. І для цього, щоб реабілітувати свій шпигунсько-терористичний апарат, що заліяв кроv'ю СССР від Камчатки до західних кордонів СССР, після Другої світової війни, зокрема після розвінчення Сталіна, советська пропаганда спішно почала творити „культ чекіста”, як відважного ідеаліста, борця за щастя свого народу і всього людства, як вірного охоронця держави проти підступних затій ворогів внутрішніх і зовнішніх.

Ні для кого не є секретом, що в усіх советських амбасадах, всіх торговельних і культурних місіях 70-80% — функціонери КГБ, які намагаються пролісти в економічну, політичну, дипломатичну ділянки тої чи іншої держави. Шороку з західноєвропейських країн висилають як „нон персона грата” російських викритих шпигунів-дипломатів, бо покаранню згідно з міжнародними законами вони не підлягають.

Зрештою, на Заході означення советського дипломата вже від довгих років рівнозначне з поняттям шпигун, який у своїй „роботі” не гребує ніякими засобами включно з убивством найбільш прецизними засобами.

Викривання американських і англійських дипломатів, як шпигунів, в Советському Союзі рідке явище. Натомість часто як шпигунів-розвідників висилали звідтам „небажаних осіб”, переважно журналістів, які переступали в своїх висиланнях на Захід інформаціях приписи советської цензури. Справа англійського студента, що перевіз був до Москви заборонену літературу і за це опинився в концтаборі, довгий час не сходила зі сторінок советської преси. А про висилку з Данії цілої групи советських шпигунів і з Англії понад п'ять десятків лише промайнула вістка в західно-європейській пресі.

Американська Розвідча Агенція — СІАЕЙ — створена щойно під час Другої світової війни для боротьби з диверсантами, завжди була сіллю в оці Москви. Цій організації треба завдачувати поразку комуністів у Греції, здушенню комуністичної революти в Індонезії, велику позитивну роль під час громадянської війни в Єспанії, недопущення комуністів до влади в Домініканській Республіці і в Мексиці та цілий

ряд інших акцій, що розладнили довго підготовані пляни Москви. І в Кремлі вирішили зруйнувати цю організацію руками самих же американців і шаленою пропагандою, веденою комуністичною і ліволіберальною пресою.

Кампанія проти СіАйЕй своє коріння має у справі Вотергейту, який підірвав престиж Америки в цілому світі. Отже, треба було діяти в тому ж напрямі — формально, на „законних підставах”, в комісіях, де засідають не тільки ліволіберали, а й чесні американські патріоти, які хочуть „оздоровити” свою країну.

Вашингтонська газета „Кавнтерспай” (чого варта сама назва!) надруковала на своїх сторінках список службовців СіАйЕй, які працюють закордоном. Безпосереднім наслідком цього було убийство у Греції місцевими терористами головного агента СіАйЕй Річарда Велча. Списки американських агентів із зазначенням їх адрес і навіть числами телефонів появивилися в пресі англійській, французькій, грецькій. Однак, про советських агентів, яких у самій лише Західній Німеччині нараховують до 40. 000, ліволіберальна преса мовчить, і вони працюють майже безконтрольно. Число висланих із ЗСА викритих советських шпигунів забрало б забагато місця, щоб наводити тут їх прізвища. А крім, сказати б, етатних советських шпигунів в усіх країнах світу, не виключаючи, очевидно, і Америки, працюють на КГБ ще й зрадники своїх народів, завербовані за гроші або способом шантажу. Про все це докладно розповідає у своїй книжці „КГБ” Баррон, яку варто було б прочитати кожному, хто недоцінює небезпеки комуністичного шпіонажу.

Провокаційністю характеру більшості статей, в яких редакції газет хочуть в очах світової опінії скомпромітувати СіАйЕй, може бути, для прикладу, стаття, що з'явилась в італійському часописі „Ля Республіка”, редактована Евдженіо Скальфіярі, колишнім соціалістичним депутатом. Під прикриттям амбасади, пише автор цієї статті, СіАйЕй проводить у Римі „широкі і таємні операції”. Агенти СіАйЕй нібито зосереджені в „секції південноєвропейських проектів армії ЗСА”. Справді, така секція існує, але до її функцій належить лише адміністраційне обслуговування американських військовиків, що перебувають в Італії.

Заснована французьким філософом-комуні-

філом Сартром газета „Ліберасіон” ніби нармисне для відома терористів опублікувала імена, прізвища, адреси і числа телефонів 44 службовців СіАйЕй у Франції. В 1975 році лондонський тижневик „Тайм Авт”, подібно, як в адресарях подають прізвища і адреси лікарів, чавів адреси офісів, у яких працюють 62 службовці СіАйЕй в Англії. Треба сподіватися, що приклад цих часописів незабаром наслідують і інші в різних країнах, редактовані людьми, які щиро чи нещиро вважають, що кожна розвідча діяльність — „аморальна”, хоч в останній війні героїзмові англійських агентів, скинутих на територію Франції, треба завдячувати цілій ряд успішних воєнних операцій проти гітлерівської Німеччини. Советський шпигун Зорге, який на основі здобутих ним даних повідомив Сталіна, що Японія не зирається розпочинати війни проти СССР, розв'язав Сталінові руки на східному фронті, а ім'я його стало символом героя. Отже, те, що можна „нам” не вільно „їм”. Американський агент, який, наражаючи своє життя на смертельну небезпеку, здобуває інформації, щоб запобігти Третій світовій війні — це „мерзний антисоветчик”, „слуга імперіалістів”, гідний кари смерті, а советський „дипломат”, який з поміччю зрадників за юдині гроші викрадає секрети американської оборони, щоб СССР міг знищити Америку і запровадити

АМЕРИКАНЦІ ВИТРАЧАЮТЬ НА ЕНЦИКЛОПЕДІЇ 500 МІЛІОНОВ ДОЛ. — А СКІЛЬКИ МИ?

Жадібні інформації з усіх галузей знання, американці, згідно з статистичними даними, витрачають щороку на енциклопедії півмільярда доларів. тобто одну шосту частину всіх грошей, витрачуваних на книжки в цій країні. І це, не зважаючи на відносно високу ціну енциклопедичних словників. „Брітаніка”, наприклад, коштує 700 доларів. До того ж треба мати на увазі, що кожна енциклопедія „старіється” по кількох роках після її видрукування, і родина протягом свого життя мусить купувати два, три і навіть більше комплектів енциклопедії.

А як у нас? Енциклопедія українознавства, яка виходить окремими зошитами, не може оплачуватися лише передплатниками і її редакція мусить рік у рік звертатися до громадянства по пожертві. Тож кожна українська родина в Америці, в якій є підлітки, повинна, як посібник до її шкільних підручників, купувати їм „Ворлд Бук”, коли вони переходять до гайськулу — „Брітаніку”, а Енциклопедія Українознавства повинна бути в кожній українській хаті для користування підлітками і дорослими.

В. С-ко

„РОЗЗ'ЄДНАНІ НАЦІЇ

Так часто називають тепер створену 1948 року в Сан Франціско Організацію Об'єднаних Націй, що ставила своєю ціллю мирними засобами полагоджувати міждержавні конфлікти, бути світовою трибуною для обговорювання міжнародних проблем, допомагати недорозвиненим країнам, підносити культурний рівень народів для кращого їх взаєморозуміння. Коротко кажучи, ОН мали стати своєрідним „парламентом людства”.

Створили ОН переможці в Другій світовій війні і з перших же днів їх створення виявилося, що Москви йшлося не про „парламент”, а про трибуну для ширення пропаганди, консолідації комуністичних міжнародних сил і вербування по своїм боці „невтимальних” країн з нестабільними урядами. В розмовах Сталіна з Рузвельтом і Черчіллом „отців народів” вда-

дити на її заллятій кров’ю землі комунізм — „вірний син своєї родини”, і його нагороджують орденом Леніна.

Чисто американським парадоксом є факт, що деякі колишні службовці CiAйЕй друкують спогади про свою діяльність в цій найбільш засекречений установі, даючи тим багато матеріал для КГБ. Захисним щитом для них і членів комісій, які досліджують працю CiAйЕй, є дуже гарне на словах, але дуже небезпечне на ділі ствердження демократів „добрих, старих часів” про те, що „народ повинен знати все”. Як повідомляє „Дейлі Телеграф”, колишній службовець CiAйЕй Філіпп Аджі працює в Англії над другою книжкою, присвяченою CiAйЕй, в якій „подає подробиці втручання цієї установи в усьому світі”.

У модерніх часах народилися три типи війни: гаряча, холодна і підземна — війна розвідок, від успіху чи неуспіху якої може залежати вислід гарячої війни, загибель життя мільйонів людей.

Один американський журналіст дотепно висловився: „Ми не дружимо прізвищ і адрес советських шпигунів в Америці, бо всі советські службовці і дипломати, які у нашій країні працюють — підривні агенти в тій чи іншій ранзі”.

лося переконати прийняті до ОН як рівнорядних членів т.зв. Українську і Білоруську Соціальні Соціалістичні Республіки, фактичні колонії Москви, щоб збільшити в ОН число своїх голосів.

Від самого початку існування ОН виявилась її слабість у розв’язуванні міжнародних проблем внаслідок постійних зударів між советським бльоком і країнами вільного світу. Однаке, протягом перших 20 років існування ОН, коли керівну роль в тій організації відігравали демократичні країни, прийнято Загальну Декларацію Прав Людини, створено Світовий Банк, Міжнародну Асоціацію Розвитку. Більшість колоніальних держав осягнули незалежність. Під тиском ОН советські війська стягнено з Ірану. Війська ОН, фактично американські, звільнили Південну Корею від комуністів і війська ОН, також фактично американські, забезпечили мир на Близькому Сході, на Кипрі і в Конго. Крім того створено численні агенції ОН для регулювання міжнародного авіаційного руху, міжнародну метеорологічну службу, встановлено атомові стандарти безпеки, поведено широку боротьбу з пошесними недугами, організовано постачання харчів для голодуючих дітей у недорозвинених країнах.

Однаке, в останніх роках Генеральна Асамблея ОН стала місцем не забезпечення миру в світі, а роздмухування ворожнечі поміж комуністичними і демократичними державами. Причиною цього є те, що внаслідок поповнення цієї організації новими численними членами, в основному малими новоствореними державами, постав так званий „Третій Світ”, в якому домінантну роль відіграють скомунізовані країни, проводячи більшістю голосів бажані ними резолюції і розпалюючи ненависть до демократичних країн, а передусім Америки. Наприклад, ігноруючи порушування прав людини в СССР, в’язнення борців за незалежність, Генеральна Асамблея осуджує уряд Чіле як диктаторський і терористичний, добилася усунення Ізраїлю з ЮНЕСКО і засудила сіонізм як видозміну расизму. Масакру палестинськими терористами ізраїльських атлетів на Олімпійсь-

ких ігрищах в 1972 р. оправдано, бо вони, мовляв, представляли „колоніальний і ворожий мирові режими”. Зусилля засудити міжнародний тероризм не мали успіху. Генеральна Асамблея зустріла бурхливими оваціями провідника палестинських терористів Ясіра Арафата і диктатора Уганди, „батька” Аміна, який з трибуни ОН вихваляв Гітлера за знищення 6 мільйонів жидів.

Більшість держав „Третього Світу” схвалила резолюцію про розподіл метеріальних дібр поміж державами, що їх мають, і тими, що їх не мають, а також про націоналізацію всіх пропатних підприємств на своїх територіях, як компенсацію за визиск, якого зазнавали колишні колоніальні країни. Пропозицію ЗСА зреалізувати у недорозвинених країнах „другий плян Маршалла” лідери „Третього Світу” відкинули як маневр, скерований на те, щоб пересвати ті країни. Так само відмовився від пляну Маршалла Сталін, прирікаючи народи СССР на голод.

Коли організований в ОН наступ проти ЗСА досяг свого вершка, в Державному Департаменті вирішили бути просто ігнорувати більшість в ОН, приймаючи її лише як дорадче тіло, а натомість для полагодження розбіжностей між окремими державами вести з ними безпосередні дипломатичні переговори.

Дейвід Абшір, колишній заступник державного секретаря, вважає таку тактику за помилкову, бо, мовляв, схвалені на Генеральній Асамблей резолюції широкі маси сприймають як загальну опінію людства. І так резолюція, в якій сіонізм прирівняно до расизму, розпалює в деяких країнах антисемітизм.

ЗСА та їх союзники поповнили ще й інші помилки проти ОН, вважає Дейвід Абшір:

Принцип „одна держава — один голос”, записаний в картії ОН на демагання Америки, дозволяє 90 державам представляти менше як 10% членства ОН і менше як 5% їхнього бюджету. Міністерство Сао Томе е Прінсіп з 75000 населення має такий самий голос, як Китай з 920 мільйонами населення.

Західні країни помилились, вважаючи, що після скасування колоніалізму новостворені держави стануть демократичними. З-поміж 105 держав „Третього Світу” мають диктаторський

режим 48 і лише 15 демократичний. Решта стоять „посередині”.

Найбільшою помилкою Заходу було припущення, що кожна держава-член ОН діятиме як незалежна, бодай голосуватиме так, як вимагають її інтереси. Після створення в 1973 р. ОПЕК — Крайн-Експортів, держави, які не мають власних нафтових джерел, у своїй зовнішній політиці ідути за вказівками цієї організації, часто проти власних інтересів, побоюючись репресій збоку ОПЕК.

Як можемо ми, — запитує Дейвід Абшір, — боронитися проти тиранії „Третього Світу” і стримати ОН від самогубства? Відповідь проста: перебудувати ОН в такий спосіб, щоб працювання в них голосування узгіднювалися з відповідальністю за їх виконування. Голоси в Генеральній Асамблей мають бути пропорційні до кількості населення даної держави або її фінансових вкладів, як це практикується в Світовому Банку. Резолюції, схвалені на Генеральній Асамблей, мають бути затверджувані додатковим органом. Голосування з важливими рішеннями на Генеральній Асамблей не сміють переводитися, якщо їх перед тим не узгіднено з членами Ради Безпеки — СССР, ЗСА, Китаєм, Британією і Францією.

„Третій Світ” очевидно на такі пропозиції не пристане, хоч теоретично розвинені країни мають засоби для переконування: ЗСА щороку приділяють 3.9 мільярда доларів не економічну допомогу недорозвиненим країнам; крім того Америка бере на себе більше як четверту частину бюджету ОН. Але фактично, на відміну від країн ОПЕК, які погрожують свою „нафтовою зброєю”, Америка при всяких умовах не припинить харчової та іншої допомоги недорозвиненим країнам — і про це вони добре знають.

Деякі політичні діячі радять, що в обличчі образ і провокацій, ведених в Об’єднаних Націях проти Америки, Вашингтон повинен вивести цю країну з ОН. Але це, на думку Дейвіда Абшіра, було б величезною помилкою, бо тоді тоталітарні країни цілковито переберуть ОН в свої руки. І Рада Безпеки, поки її члени мають право „вета”, мусить залишатися рішальним інструментом миру. Дейвід Абшір рекомендує, щоб на відкритті наступної сесії Генеральної Асамблей Президент З’єднаних Стей-

ЛИСТ З ПАРИЖУ

Софія Наумович

СПРАВА ПАТРІЯРХАТУ У ФРАНЦІЇ

Можна сказати, що патріярхальна справа у Франції все ще стоїть на мертвій точці. Були, щоправда, спроби заснувати т-во на півночі, а вслід за цим скликано збори у Парижі й засновано Крайове патріярхальне т-во, але й воно не проявило якоєсь діяльності та ще й на добавок, із-за якихось непорозумінь, деякі члени управи уступили й доведеться скликати нові збори на весну ц. р. Крім того невеселі, ба навіть скандальні вістки, які приходять до нас з Великобританії, зокрема ж поведінка су-проти мирян і священиків тамошнього єпископа Горняка, — заставляють паризьких українців до великої обережності, щоб не перенести „релігійної

тів виступив з гострою критикою сучасної ситуації в ОН, підкреслюючи, що вони відходять від своєї хартії, і запропонував, не змінюючи хартії, перетворити Асамблею з форуму конфліктів на форум умиротворення. ОН повинні також позбутися „подвійної моралі”. Тим часом Америка повинна виступити з тих агенцій ОН, що їх уже опанували комуністи.

Нині, при переважаючій більшості прокомунистичних голосів в ОН, пропозиції Дейвіда Абшіра навряд чи мають практичне значення, і ця організація таки стоїть на дорозі до свого самогубства. Чи не правильнішим рішенням було б прискорити це самогубство, поки ОН опинилися цілком в руках комуністів, і створити нову міжнародну організацію, щоб стали на свої місця демократичні держави, держави з виразно підрывними цілями, щоб „невтіральні” виразно визначили своє становище і пристали до одної або другої сторони, а „Третій Світ” перестав бути інструментом в руках Москви.

Стяючи комуністичним форумом замість „світового парламенту”, ОН відіграє сьогодні виразну роль в підготові Москви до тотального наступу на вільний світ. В будинку Об'єднаних Націй на 1-ій Авеню в Нью Йорку треба навстіж повідчинити всі вікна, щоб увесь світ побачив, що „парламенту людства” вже не існує, а натомість у тому хмаросягу купчаться політичні спекулянти, інтригани, платні й неплатні комуністичні агенти та їх поплентачі. А якщо вже так треба політикам мати місце для зустрічей, то чи не краще було б у кризових ситуаціях скликати міжнародні конференції.

війни” на наш тепер. Проте, український патріярхат дорогий серцю мирян, які бажали б причинитися до успіху цієї справи й своєю дією.

Несподіваний приїзд, у дорозі до Риму, 10 січня ц. р. голови Світового мирянського руху інж. М. Тим'яка, зібрав паризьку громаду в Ебліотеці С. Петлюри. Його коротка доповідь була радше інформативна і дала притоку до дискусії, яка згодом розгорнулася.

„Ми втратили 10 років — казав він — від приїзду Митрополита Кир Йосифа, коли папа Павло VI виразно сказав, надаючи йому кардинальську гідність: „Будьте з'єднані й підтримуйте свого Ісповідника!” Було нам зразу ж тоді, після Синоду 2-го, проголосити патріярхат і тепер святкували б ми його 10-річчя. Не всі наші єпископи підтримали нашого Кардинала, що більше, зверталися до Конгрегації, щоб затримати те васальне становище, в якому перебуває УКЦ. Єдність розбилася, єпископи „самі собі пани”, наче удільні князі. Ще тоді не діяв мирянський рух, а деякі єпископи висилали письма до Риму, щоб не допустити Кир Йосифа до Америки. Але мирянський рух охопив дослівно ввесь світ і, хоч із десятилітнім запізненням і без участі єпископів, готовався до проголошення українського патріярхату. Це був голос народу, що вимагав від єпископів іхати на українські собори і схвалити конституцію, що не жалував прошої на всі ці будови й інституції, які створив з нічого наш Патріарх і які вже звуться тепер „українським Римом”.

Заворушилися москалі, мов чорні круки, щоб не допустити до помісності нашої Церкви, а їм у додаток деякі єпископи влаштовували саме тоді поїздки до Києва і до Москви, щоб не підсилити многолюдного скупчення українців у Римі. Та врешті на Великден Кардинал Йосиф Сліпій погодився на звання першого Патріарха УКЦ у Святому 1975 році. Понад п'ять тисяч мирян молилися спільно за успіх цього діла. Програмою зайнялося Т-во священиків св. Андрея, I, мов на глум, деякі єпископи й іхні прислужники побігли до Конгрегації за порадою, як боротися проти свого Патріарха! Важко це переносить Блаженніший, коли бачить як „Русь проти Руси воює”, так, наче б повторилися унійні часи. Тому у своєму посланні просив єпископів направити помилки і стати на шлях рідної Церкви і рідного Народу...

У дискусії на запитання, чому між самими „патріярхальними” немає згоди, відповів інж. Тим'як, що це поперше тому, бо мирянський рух виріс спонтанно, знизу, в різних країнах майже рівночасно, а тому немає спільної програми. Проте йде до країного, бо врешті вдалося скликати світове об'єднання Т-в за Патріархат, яке опрацює статут для всіх і буде зв'язковим між різними країнами поселення.

Про дії деяких єпископів доповідач розказав на прохання дискутантів: Митр. Максим в останньому часі грає подвійну роль, що дуже вразило мирян. У ЗСА єпископи забороняють збирати підписи за патріярхат, але дозволяють викладати релігію чужою мовою. У Піттсбурщині, де є 20 церков, декан заявляє: „Я патріарх у Піттсбургу”. У Канаді є троє одружених священиків, і накінечні єпископи замість відповісти латинським, що це дозволене в нашому обряді, пішли виправдуватися до нунція.

Отець Канцлер Левенець сказав, що не всі Владики проти Патріарха, бо, наприклад, у Франції Кир Володимир вживає „Первоєпарх”, але не забороняє священикам поминати Патріарха. На те відповів д-р К. Митрович, що така постава не відповідає часові. Хто є прихильником патріархату, повинен це виразно сказати. Коли вже наші єпископи і священики почнуть коритися своєму Патріархові, а не чекати, аж їм чужі дозволятимуть! В. Семенюк зауважив, що на французькому терені ініціатива вийшла з провінції, від о. Нарожняка, а не з Парижу, УЦГК анулював це т-во і скликав збір у Парижі, але рух далі на мертвій точці, а сьогодні не бачимо тут нікого з УЦГК.

П. Міштель заявляє, що прості люди всі за патріярхат, а інж. Тим'як додав, що невиразна поста ва деяких єпископів, священиків і навіть мирян дає аргумент для Ватиканської курії устами монс. Александріні сказати, що „українці проти Блаженнішого”. Інж. Кудлик з Англії стверджив, що у Франції краща ситуація, як в Англії, де єпископ Горняк не визнає ні Патріарха, ні патріархального руху, а за саме поминання Патріарха два священики мусили виїхати з парохій.

Тут о. Левенець доповів, що він запросив о. Музичку, усуненого з Англії, на Великодній реколекції. На це відповів доповідач, що не важливе те, як пишуть і називають нашу Церкву чужі, але як ми самі до неї ставимося — з пошаною чи зі зневагою! Д-р Митрович додав, що деякі наші священики, які їздили в Україну, ствердили великий ентузіазм, коли люди довідалися про завершення нашої Церкви Патріархатом, а п. Міштель, який був у Перемишлі й у Лігніци, чув на власні вуха, як у тамошніх церквах священики поминали Патріарха...

На маргінесі цієї доповіді й дискусії не зайво буде пригадати думки Голови УНР Симона Петлюри, які він висловив у справі православного патріархату в листі до міністра віровизнань І. Огієнка з 19 прудня 1921 року: „Ми не продумали до логічного кінця... питання про націоналізацію української Церкви. Ми бачимо її в т. зв. автокефалії... Ми гадаємо, що як будемо мати власних єпископів, то цим уже ставимо Церкву на тверду основу... Далі власного митрополита... наші автокефальні мрії змагання не йдуть.... Я думаю, що українська автокефальна Церква головою своїм повинна мати власного патріарха, як цілком логічне завершення її ієрархічної архітектоніки і еволюції нашої національної думки, нашої національно-церковної

ідеології... Також, точно до деталів продуманої програми ми не мали; і це з моєго погляду та досвіду було одною з головних наших недач... Я певний, що ідеал власного патріархату, як найбільш доцільної ієрархічної форми в організації української автокефальної Церкви, носиться в свідомості чи може в підсвідомості наших церковних кругів, шукаючи лише стимул, імпульсу для свого виявлення і кристалізації”.*)

Цим стимулом і імпульсом для українських католиків була поява у вільному світі львівського Митрополита Кир Йосифа Сліпого. Було б непроценним гріхом перед історією не використати цієї Божої ласки створенням за згодою чи без згоди Священної Конгрегації, — українського католицького патріархату, а тим самим націоналізації однієї з українських Церков.

*) „Уривки з листа до І. Огієнка в „Симон Петлюра, статті, листи, документи”, вид. УВАН, Нью Йорк, 1956.

З ІСТОРІЇ АМЕРИКИ

І ОДИН В ПОЛІ ВОЇН...

Конфедеративний корабель „Шенандоа” узяв у полон 24 унійних кораблі і сотні янкі вже після того, як минули місяці по закінченні Громадянської війни в Америці.

Про пригоди цього корабля пише в „Інквасі“ Вебб Гаррісон, наводячи численні епізоди з героїчної діяльності його капітана Джеймса І. Вадделя.

„Знаходити і брати в полон китобійні кораблі янкі де б вони не були” — такий наказ мав капітан Ваддель і, виконуючи цей наказ, обплів своїм кораблем півсвіті.

У квітні 1865 року біля Каролінських островів „Шенандоа” узяв в полон чотири унійні кораблі вже після того як Лі підписав капітуляцію. Протягом сімох днів, від 22 до 28 червня, „Шенандоа” знищив усю китобійну унійну флотиллю.

Капітан одного з полонених кораблів запевняв Вадделя: „Чоловіче, війна вже закінчилася!”, але впертий капітан „Шенандоа” йому не повірив.

2-го серпня, коли Ваддель плив до З'єднаних Стейтів з ціллю захопити Сан Франціско, він зустрів британський корабель „Барракута“. Обмінявшись привітом з цим кораблем, Ваддель запитав, котра сторона у війні перемагає. „Яка війна? — в свою чергу запитав англійський шкіпер.— Вона вже чотири місяці як закінчилася”.

Переконавшись, що Конфедерації вже не існує, Ваддель відмовився пристати до унійної флотилії. Він проплив ще 17.000 миль і передав свій корабель англійцям. Тоді минуло вже сім місяців по закінченні війни.

Михаїло Кушнір

НАРОДЖЕННЯ НАЦІОНАЛІЗМУ

Велика революційна хуртовина, яка розгорілася у Франції наприкінці XVIII стор. в ім'я правопорядку і рівності супроти права, не тільки демократизувала державні системи і відкрила вільне поле для приватної ініціативи в господарському житті, але й водночас пробуджувала національну свідомість людських мас. Історія Французької революції дала нам не тільки практичні приклади помилок і надежиття, але й стала заразом скарбницею прикладів незвичайного укохання батьківщини і посвяти на вітари спільногодобра. Старинність, як і середньовіччя, знали патріотизм і посвяту одиниць в не нижчій скалі, ніж у новітніх часах, часто навіть більшій. Але це був ще патріотизм міста, стану, прив'язання до династії, а в найліпшому випадку державний патріотизм. Поняття народу, нації буле незнане. Воно відокремлюється і гартується щойно у вогні Великої Революції, щоб стати опісля одною з основних ідей новітніх часів.

Орієнтація на національний інтерес і апробата чи дискаваліфікування державної влади залежно від того, чи добре служить нації — становили нову форму публічної моральності. Титул влади перестав виводитися від богів чи Бога або з відіраного від суспільства авторитету правлячих людей, — але починає ступнево і щораз виразніше спиратися на засаду національної служби, однаково всіх зобов'язуючої, однаково правлених, як і правлячих. Замість релігійної доктрини в старовині, а особливо християнської для середньовіччя, — виступає доктрина націоналізму, як система політичного мислення і діяння, в якій повна національна свідомість має і поняття національного інтересу становлять головні критерії.

Переставши бути релігійною, публічна моральність все ж таки не перестала бути моральністю. Бо вона стала національною моральністю, як новою відміною в історичному розвитку. І саме цей момент постання нової національної моральності в атмосфері переможної ідеології народної зверхності, видається незрозумілим. Бо наука про зверхність народу і суспільну умову була, з соціологічної точки зору,

індивідуалістичною, а індивідуалізм звичайно вважається доктриною суспільного атомізму, що розуміє суспільство як механічну суму самолюбних одиниць, які взаємно конкурують і ганяються тільки за власним зиском. Як же з аморальної науки могла вилонитися нова і сильна моральність, коли ця наука ввійшла в життя?

Таке розуміння соціологічного індивідуалізму було її помилкове, фальшиве. Індивідуалізм XVIII сторіччя не був механічним атомізмом і, протиставляючи божому походженню влади її вивід з волі народу, не був тим самим аморальним. Надаючи публічній моральності світського характеру, не позбавляв її характеру моральності взагалі. Багато шкідливих непорозумінь під цим оглядом можна було б уникнути, якщо брати до уваги різниці сьогоднішньої і тодішньої термінології. В XVII і XVIII сторіччях, коли народжувалися перші формули соціологічного індивідуалізму, термінологія європейських народів була убога, звичайно запозичувана з латини шляхом простого мовного перекладу. Коли тоді говорили „люд”, „народ”, то це не покривалося з „людом”, „народом” у сьогоднішньому, механічному й загальниковому цього слова сенсі. Воно б тоді знали поняття нації, говорили б і писали б про зверхність нації, а не про зверхність люду.

Подібно поняття людини-атома та поняття суспільного контракту були тільки знарядями теоретичної аналізи, натомість у практиці Руссо і його школа визнавали усуспільнену людину істотним фактом. Не хто інший як Руссо закидав абсолютній монархії, що при її системі правління силою суспільства перестає бути суспільством і стає механічною сумою пасивної маси підданих. Не хто інший, як Руссо, протиставився системі парламентарної демократії, як технічній формі народної зверхності, бо побоювався на цьому шляху навороту деспотизму, себто атомізації суспільства, зведення його до механічної суми пасивних піонків. Точка тяжіння тодішнього індивідуалізму лежала в сильній вірі у творчі здібності людини, як іс-

Логопедъкъмън напор е леко пътища здравичка
и напор на ханжеството и боязливостта, която
се изразява във външните симптоми на болестта.
Напорът на ханжеството и боязливостта, която
се изразява във външните симптоми на болестта.

う。」
「うなづかせば、おれの心は、おまえの心と、同じよさをもつてゐる。」
「うなづかせば、おれの心は、おまえの心と、同じよさをもつてゐる。」

B KURCINFIKARUJI MOJITINHINX TEPIN HANOHASHIWA
SBRNAYHO SARINCIAJOPU JO T-38. YHIBEPGCIJAM, AR
OJAHY E NOLO RIMIH. AR BILOMO, YHIBEPGCIJAM OS-
HNAE MOJUPNHY IMPMARTY UJICOTN HEPPEA CKTA-
MOBONO ACCTINHOHO, MU B IMPAKTINT BEJO B REFE MU
WUNHOPNMRORSHHN ANHINNU JEPKABAI. 3 NIEI TOKHN
SOBYU HUJIMO 6YTIA E JEPKABAI — OJINHUNA TIPKHN
SAACOGOM, MU CRYKNTB TIN HUJ. Totajiam, ar
KDPABHN FOPIA YHIBEPGCIJAM, SWARAE MU JUJMO-
BNTOTO MOJINHEHNA Y YAPAKTEHNA OMHNNU BCE-
JEPKABAI. I HANTOHAJIAA SANRANHO BBS-
KJAJIAJON MOJEPKABAI. KJAHBEPAJICHINHNM MOJINHNM, KJON MORA-

Yi ngepēhenni ja Bliknēhenni.
he bakkro bke spooymtin, komy hūnriblyajalictin-
ha hayra nyo sreepxhictb hāpoyt jōejeja jō ha-
Dogni hanjohazhutamy, ak horoi fopm̄ nōjintu-
horo nūcjhenni cneptoi ha hanjohazhutphn̄ mokpas-
hocli, ak horin fopm̄ nūgjihhoni mōgapjhocli.
fpahntlyapka pērgronniia 3fogoya rīatly i nohjiza

toñohlo himetiy ictopiñ, i toñy momarajinca cbo-
toñohlo himetiy ictopiñ, i toñy momarajinca cbo-
goñin jija li kintu i m'a myoguñihoro ihuepecy, a
he b im'a amopajincho eloñamy. Oñke, dyrta n'e
horas qopma myoguñihoro momapajincho, a he ii 3a-

HOMOLOGIES WITH

HAYKA I TEXHIKA

(Bakihēhna ḡyā)e

Ярослав Курдидик

ПРИСКОРЕНА ПЕРЕБУДОВА АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗБРОЇ

Бюджет національної оборони став на повен зрист проблемою навіть для такої могутньої і багатої держави, як ЗСА.

Американський Конгрес хоче обмежити видатки на деякі дуже коштовні системи зброї, а різницю із цих заощаджень перекинути на дослідні центри, які мають випродукувати з меншими видатками більш ефективні і нові типи зброї. Тут мається на увазі в першу чергу — продовжити засяжність і поширити та поглибити ефективну нищівність. Найважливішим під сучасний момент є питання — як оформити американську зброю на майбутнє?

Основною причиною, яка змушує американців приспішувати перебудову ракет, літаків, бойових кораблів, підводних човнів і вдосконалювати суходільну зброю є факт, що советські збройні сили зростають у далеко швидшому темпі, як збройні сили ЗСА.

Наступного року Советський Союз продукуватиме нові типи атомових ракет СС-Н-8, які перевищуватимуть у два рази засяжність теперішніх американських ракет, що ними озброєні атомові підводні човни. Крім того в ССР сконструювали ракету СС-Х-22 мобільного типу середньої засяжності, якою, за вістками розідки ЗСА, совети мають боронити кордони в Європі і Китаї.

У найближчому часі Москва матиме 1500 важкого типу ракет вміщених у силосах, а ЗСА тільки 1055 важкого типу ракет. „Перевізних ракет” на підводних човнах Москва матиме 850 у порівнанні з 655, що їх має Америка.

Совети мають 1.7 мільйона вояків у 168 дивізіях, а разом із допоміжними з'єднаннями

сячами пенсіонерів, показують, що ті з них, які плянують своє життя перед відходом на пенсію, фактично почивають себе літше, як тоді, коли працювали, і люблять свою свободу.

Людина, в якої під час розмови очі „бігають”, звичайно є брехуном. Це — неможлива річ, — каже проф. Кастенбам, — визначати ширість співрозмовника на підставі обсервації, чи дивиться він вам прямо в очі. Фактично, звичайний брехун уміє „не зморгнувши оком”, дивитися на співрозмовника. Людина з очима, що „бігають”, більше сором'язлива і нерішуча.

4.4 мільйона, не враховуючи прикордонної охорони, військ НКВД і резерви.

У порівнянні з 1968 роком число бойових літаків в ССР, включно з літаками членів Варшавського пакту, збільшилося з 1300 до 5500, а советська флота стала тепер найбільшою бойовою флотою світу із 225 кораблями і 300 підводними човнами.

В Європі Москва разом із сателітами збільшила кількість суходільних військ на 165 тисяч, а число танків підвищила за останні два роки з 8 до 10 тисяч.

Щоб цю комуністичну військову силу зрівноважити, ЗСА вирішили: а) перевести чимкоріше модернізацію стратегічної нуклеарної сили до такого ступеня, щоб перевищити Советський Союз і спаралізувати його пляни; б) піднести силу своєї збройної сили, вивінавши її новими кораблями, літаками, танками і амуніцією; в) вивінувати всі військові частини найновішими пританковими та протилетунськими важкими рушницями типу базуки, як теж спеціальними далековидними, з допомогою яких можна успішно вести нічні бойові операції; г) поширити дослідну програму до тієї міри, щоб вести перед у розвитку мілітарної технології.

В найновішому бюджеті ЗСА передбачається 38 мільярдів доларів на побудову 112 наймодернішого типу морських одиниць найрізноміднішого бойового призначення, в тому числі 5 атомових підводних човнів типу „Трайдент”.

Летунству буде приділено 32 мільярди доларів на побудову нових типів бойових літаків F-15, F-16, A-10 і окремий тип контролального розвідчого літака E-3A.

Армія отримає 27 мільярдів на побудову танків типу M-60 і M-48, а також на переведення дослідів із танком найновішої конструкції XM-1. Крім легшого типу пританкових і протилетунських рушниць-базук армію вивінують ракетами „Тов” і „Драгон”, що виконуватимуть найскладніші оборонні завдання.

Не зважаючи на хвилеву перевагу Москви у деяких родах зброї, ЗСА мають без сумніву якісну технічну перевагу в кожному роді зброї.

Іван Левадний

ВІДБЛИСК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ КОЗАЦЬКО-ГЕТЬМАНСЬКИХ ЧАСІВ

Після смерті в 1734 році гетьмана Данила Апостола на Україні настали знову чорні часи. Уряд цариці Анни не допустив до вибору нового гетьмана і поновно наставив на Україні зненавиджену Малоросійську Колегію на чолі з князем Шаховським. Росіяни фактично мали в своїх руках усю владу на українських землях. Вони тероризували козацьку старшину, духівництво і міщанство. Арешти, знущання над народом, перебування на Україні російського війська, що його мусіло утримувати на-

Так званою „мініатюризацією” нуклеарних бомб і стрілен ЗСА добилися великих осягів. Для прикладу деякі важкі калібрів гармати можуть залежно від потреби стріляти звичайними артилерійськими або атомовими стрільбами.

Між американськими військовими фахівцями ведуться тепер розмови про те, у якій формі найкраще буде „закидати” атомові ракети на ворожу територію. Досі переважає думка, що найкраще притримуватися попереднього, хоч може й дещо застарілого тепер „триподільного варіанту”. Це слід розуміти так, що атомові ракети слід тримати у силосах, але з тим, щоб їм кожноточно можна було б надати „мобільноти”, тобто переносити їх на атомові підвідні човни, які можуть дістатися до найбільш невральгічних стратегічних місць ворога.

Черговий тип мобільності — це вміщування атомових ракет на пересувних площацях. У цій ділянці американці далеко випередили Москву, а згаданою вище мініатюризацією добилися великих успіхів.

І останній тип мобільності — це перевіз атомових бомб з допомогою літаків-велетнів Б-52, що їх має заступити у майбутньому новий тип Б-1, який буде далеко легшим, але майже удвічі швидшим від свого „побрата” Б-52 і зможе перевозити на багато більше вантажу.

Як із наведених вище цифр виходить, нарешті ЗСА перестануть дивитися на „детант” іншими очима і зрозуміють, що належно розбудована зброя це найкращий гарант миру.

селення, тяжкі оборонні праці лягли страшним тягарем на український народ. Водночас почалися виснажливі війни з Польщею і Туреччиною, в яких змушені були брати участь козацькі полки під командою російських генералів, що ставились до козаків дуже погано. Походи в Крим 1735-1740 років принесли українським полкам величезні втрати, населення терпіло від реквізіції збіжжя, харчів, коней, волів.

Щойно за царювання Єлісавети становище дещо змінилось. У двірській капелі в Петербурзі, яка поповнювалась новими співаками, що їх рекрутували головно з українців, був співак з села Лемешів з-під Козельця на Чернігівщині Олексій Розумовський, який свою фізичною вродою та гарним голосом припав до вподоби Єлісаветі, ще коли вона не була царицею. Єлісавета заприятлювала з ним і пізніше потайки одружилась. Розумовський дістав титул фельмаршала і графа Римського цісарства. Своїми оповіданнями про Україну і співами українських пісень він збудив у новій цариці симпатії до своєї поневоленої батьківщини, і вона в 1744 році, поїхавши з ним на Україну, прожила інкогніто деякий час у хаті його батьків.

Врешті таємне перебування Єлісавети на Україні стало відоме і генеральна старшина влаштувала цариці гучне прийняття в Києві, де вручила їй петицію з проханням відновити давні вольності та гетьманський уряд і дозволити вибрати нового гетьмана вільними голосами. Уступаючи проханням старшини та Олексія Розумовського, цариця відповіла згодою і, коли в цій справі наприкінці 1744 року до Петербургу прибула депутатія генеральної старшини, Єлісавета підтвердила свою обіцянку.

Кандидатом на гетьманську булаву Єлісавета намітила на рекомендацію Олексія Розумовського його молодшого брата Кирила, народженого 1728 року і тоді ще зовсім юного. Його державним коштом вислали були до Парижу на студії, під час яких йому довелось побувати, крім Франції, в Німеччині та Італії.

Закінчивши студії, Кирило Розумовський повернувся до Петербургу, де його одружено з

ковий Скарб. Збросю та фортецями завідував генеральний обозний.

Військо складалось з десятюх полків (Стародубський, Чернігівський, Київський, Ніженський, Прилуцький, Переяславський, Лубенський, Гадяцький, Миргородський, Полтавський) і відповідно до них край поділявся на десять полкових округ. Крім того були три компанійські полки, скомплектовані з охочекомонних козаків. Військо мало свою артилерію і фабрики для виробництва зброї та пороху. В усіх полках було 50 тисяч козаків, що поділялись на виборних і підпомічників.

Але широкі демократичні вольності і виборність усіх посад, як це було на Запорізькій Січі, помітно занепали. Полковників настановляв гетьман, а вони призначали сотників. Усі уряди обсаджувала старшина, що перетворилася на упривілейовану верхівку. Створилась окрема верства бунчукових і значкових товаришів, що були кандидатами на старшинські посади і до одержання цих посад вважались урядовцями для доручень при гетьмані і при гетьманській старшині.

Мешканці міст, що мали Магдебурзьке право, творили свої самоврядування в формі магістратів. Інші ратушні громадянини підлягали полковій чи сотенній управі.

На чолі Церкви стояв митрополит, але владу його обмежувала залежність від російського Синоду, що втручався у внутрішнє життя української Церкви.

Козацька старшина, закріпивши за собою ще в другій половині XVII стол. право володіння земельними маєтками, тепер старалася закріпити за собою і право на працю селян, які втратили право вільного переходу з одної посілості до іншої і були обтяжені різними повинностями та податками, що викликало глухе незадоволення в народі.

Уряд гетьмана ставався задовольнити справедливі вимоги населення, зокрема поліпшити працю судів. Один з найдосвідченіших тоді правників на Україні Федір Чуйкевич подав гетьманові доповідну записку „Суд і розправа в правах малоросійських”, в якій показав недоліки українських судів і накреслив план реформи їх у дусі Литовського Статуту. Реформу в тому напрямі дійсно проведено.

Гетьманування Кирила Розумовського позналось і будівництвом та піднесенням культурного життя. Гетьман розбудував Глухів на столичний зразок, спорудив гетьманську резиденцію з палацами, парками та опорою, почав розбудову Батурина, плянував збудувати там також гетьманський палац, університет і будинки державно-політичних та культурних установ. При цьому значно піднеслась праця Києво-Могилянської Академії, яка в 1751 році мала 1193 студентів.

У ділянці державно-політичних справ гетьман подбав про підлеглість Києва і Запоріжжя безпосередньо гетьманській владі. Панування над Запоріжжям приносило чимраз більші клопоти. Запорожці скаржились гетьманозі, що нові лінії фортець, що їх будували москалі, захоплювали старі запорізькі землі, а на запорожців вносилося скарги до цариці за напади на кримські, турецькі та польські землі, і з Петербургу приходили до гетьмана накази тримати Січ у порядку. Але здійснити це було неможливо.

Безсилий був гетьман також у заходах позбутися московської контролі над українськими фінансами, не міг зберегти для гетьманського скарбу прибутків з мита від довозу та вивозу товарів з України, не в стані був добитися права вільних зв'язків України з чужоземними державами як і визволити Україну від обов'язків брати участь у війнах, що їх провадила Росія. Особливо тяжкою для українського народу була Семилітня війна, що її вела Росія проти Пруссії. Козаки тисячами гинули в тій війні, селянські коні, воли, підводи, харчі бралися без рахунку для потреб армії. Під щораз більшим тиском петербурзького уряду Кирило Розумовський не мав змоги щось зробити для добра народу, а оточення генеральної старшини ще більше утруднювало його заходи щодо тих чи інших реформ.

Тимчасом нова цариця Катерина, що прийшла до влади шляхом державного перевороту, скинувши з престола свого чоловіка Петра III, заходилася тісніше присіднати до Московщини всі краї, що зберігали ще окремішній устрій. Такими були Фінляндія, Прибалтика і Україна. В інструкції генерал-прокуророві Сенату, князеві Вяземському Катерина писала відносно

тих країв: „Треба легкими засобами привести до того, щоб вони обмосковились і перестали дивитись (на Росію) як вовки”.

Особливо непокоїла Катерину автономія України і козацькі вольності. А козацька старшина саме хотіла закріпити наявний стан і почала збирати підписи під проханням до цариці залишити гетьманство в роді Розумовських, з тим, щоб булава переходила від батька до сина. Це перелякало Катерину, бо тим самим на Україні мала створитись своя монархічна династія. Акція козацької старшини прискорила рішення цариці про ліквідацію окремішності України, „щоб навіть сама назва гетьманів зникла”.

Катерина викликала до себе Кирила Розумовського і зажадала, щоб він добровільно зрікся гетьманської булави, загрожуючи в противному випадку репресіями. Переконавшись, що прохання про спадковий гетьманат не матиме успіху, Розумовський написав до цариці заяву, в якій просив звільнити його від важкого тягару влади і бути до нього милосердною. Після того видано царський маніфест про скасування гетьманщини і поновне створення „для добра українського народу” Малоросійської Колегії на чолі з графом Румянцевим. За двадцять років праці ця Колегія цілковито обернула Україну в московську колонію. Край був поділений на губернії за російським зразком. Усі старі козацькі порядки і вольності скасовано. Козацькі полки зреорганізовано на загальноросійський взірець. Врешті вийшла царська грамота про запровадження на Україні кріпакства.

За свою служність Кирило Розумовський був нагороджений численними маєтками. Після зれчення гетьманства він прожив ще 40 років і помер у січні 1803 року.

В українській літературі писав про Розумовського Тарас Шевченко в поемі „Невольник”, засуджуючи його за те, що він заради особистих вигід вислужувався Катерині. Образ Розумовського в останніх часах його гетьманування відтворив письменник Микола Данилевський. Не так давно вийшов великий роман-хроніка „Гетьман Кирило Розумовський” Мирона Лазорського, де широко подано добу та обставини гетьманування Кирила Розумовського.

ПЕРШІ АМЕРИКАНСЬКІ ПРЕЗІДЕНТИ ПРО БОГА І РЕЛІГІЮ

Після офіційної заборони відчитувати в американських початкових школах молитву перед початком навчання варто пригадати, що говорили в своїх промовах у Конгресі про Бога і релігію найвищі обранці американського народу, творці Америки. Цю молитву, як відомо, уложенено було для визнавців всіх релігій.

З першої інавгураційної промови Вашингтона 30 квітня 1789 року

„... було б особливо хибно проминути в цьому першому офіційному акті мої гарячі благання до того Всевладного, який править світом, який головує на державних радах націй і чия провіденційна допомога може направити кожну людську хибу, щоб Його благословення присвятило вільностям і щастю громадян З'єднаних Стейтів цей Уряд, встановлений ними саме для цієї мети, і щоб це благословення уможливило кожний захід, уживаний його адміністрацією для успішного виконування призначених йому функцій... Жадний уряд не повинен би більше визнавати Незидиму Руку, яка керує ділами людськими, і поклонятись їй більше, ніж народи З'єднаних Стейтів. Кожний їхній крок на шляху до державної незалежності, здається, відмічений якоюсь ознакою Провидіння, а у важливому перевороті, щойно осягненому в системі їхнього об'єднаного, спокійне обдумування і добровільну згоду так багатьох громадян, що від них це залежало, не можна й порівняти зі способом, яким встановлено більшість урядів, без почуття побожної подяки...”

Прощальне слово Вашингтона 17 вересня 1796 р.

„... Дотримуйтесь доброї віри та правосуддя щодо всіх народів. Плекайте мир і гармонію з усіма. Релігія і моральність приписують цю поведінку. А чи ж може бути, щоб її не підказувала в рівній мірі і добра політика? Це буде варте вільного, освіченого і незабаром великого народу — дати людському родові великолітній і незвичайний новизною приклад народу, який керується високою піднесеною правосудністю та доброзичливістю. Хто може сумніватися, що в тязі часу і речей плоди такої політики щедро оплатять будь-які вигоди, які можуть загубитись при постійному дотримуванні її? Чи ж може бути, щоб Провидіння не сполучило постійне щастя нації з її чеснотами?...”

З першої інавгураційної промови Джефферсона 4 березня 1801 р.

„... Отже, покладаючись на підтримку вашої волі, я з покірністю приступаю до праці, готовий відстути від неї будь-коли, як ви здастес собі справу,

що у вашій силі зробити багато лішній вибір. І нехай та Безконечна Сила, що править долею всесвіту, веде 'наших' радників до найкращого і дасть їм сприятливі умови для вашого миру і добробуту..."

— x —

"Бог умер!" — твердять тепер ліволіберали і проповідують це з професорських катедр. Молоді люди, шукуючи „нових ідей", ідуть за тими своїми лжевчительями, але „нових ідей" не знаходять. Вони шукають їх в маріхуані, в геройні, виступають проти „естаблішменту", щоб творити інакший світ — без Бога. У вірі в Творця всесвіту постала наймогутніша на землі американська держава. В зневірі вона занепадає, іде в майбутність, гублячи по дорозі ідеали, які присвічували їхнім дідам і прадідам. Але треба вірити, що, наділені здорововою інтуїцією, молоді американці розкриють брехливість науки лжеучителів і знову вернуться до віри тих, хто створив для них найсильнішу і найбагатшу в світі країну.

ЛІХА ПРИСЛУГА

У „Народній Волі" з 26 лютого ц. р. п. Ярослав Климовський у своїй статті „Доля національної мови", в якій ганить українську еміграцію за занедбування рідної мови, подає факти з підсоветської дійсності — людей, які в умовах большевицького терору відважно виступають в обороні рідної мови і підносять українську культуру на вищий рівень.

Як приклади осягів підсоветських українців у культурній і літературній ділянках п. Климовський наводить „Історію українського мистецтва", „Археологію", передруки наших літописів, першої граматики Івана Ужевича 1643 р., переклад Гомерової „Одисеї", твори Шекспіра та ін.

Однаке, п. Климовський, слушно підкresлюючи осяги культурних діячів в Україні, несвідомо підсугає совєтським цензорам-кагебістам матеріали для їх переслідування. І так, він пише: „... в оцій статті хочемо вказати на потенційних захисників рідної мови в УССР. Крім нашого (!) Бориса Антоненка-Давидовича, який завзято і лицарсько бореться за чистоту нашої мови (його сміливий захист нашого „г"), борються ще інші, багато менші за нас національності..."

Антоненка-Давидовича, як відомо, вже проскрібовано в Україні за його статті в обороні української мови, бо в КГБ, мабуть, вважають також, що він не „їхній", а „наш", як пише п. Климовський. І старанно вишукують інших „потенційних захисників рідної мови в УССР".

Одним лише словом „наш" п. Климовський зробив Антоненкові-Давидовичеві дуже лиху прислуго, давчи кагебістам в руки поважний аргумент для дальнішого переслідування цього талановитого письменника, що просидів довгі роки в совєтських катівнях.

К. Р.

СОЦІАЛІСТИЧНИЙ ПРОГРЕС І НАУКА (Фейлетон)

Ніде у світі продукція не поступає так шалено вперед, як в Есесерії. Правдиві там чуда-дива діються. І де там може будь-яка інша країна з нею рівнятися! Ось, наприклад, справа з хлібом. Перевиконують колгоспники і радгоспники пляни на сто і скільки там відсотків, вчасно засівають, ще вчасніше збирають, здають державі контингенти, а в результаті, якби не „відсталі" Америка чи Канада, то животи попристихиали б до хребтів. Або видобування вугілля стахановськими темпами на двісті й більше відсотків, а приділу вугільного палива на зиму для трудящого стільки, що не знаєти чи розпалювати піч, чи держати на завтра. Як би по блату не роздобув, так собакою мерзни на холоді.

Скільки вже не начитаєшся та не наслухаєшся хвалб, як то виконуються й перевиконуються пляни витопу сталі, а результат такий, що сам брежнєвський гавлятер у Києві на сполох удари. Взагалі з усією металургією не краще. Будують, страшно як будують житлові площа — роками слухаємо, скільки то повсякрічно мільйонів квадратових метрів збудовано, а вчетверо більше плянується збудувати, а й сьогодні більше, як дванадцять квадратових метрів не дають на особу, хіба дістане якийсь паразит з соціалістичної знаті. А скільки то літ треба ждати, зробивши замовлення на тих дванадцять квадратових метрів! І спробуй совпролетар зрівнятись з пересічним американським чи канадським пролетарем, в якого не десьяток, а сотні квадратових метрів повсякденно до диспозиції, і в більшості випадках свої, власні.

В науці, письменстві, журналістиці також продукція хоч куди! Візьміть от хоч би такі „Вісті з України", то плюнеш вліво — так і на кандидата наук попадеш, плюнеш вправо і на доктора потрапиш, плюнеш уперед — і академіка не минеш. Як не Білодід, то Скаба, як не Римаренко, то Климук, як не Збанацький, так Козаченко, як не Полторацький, так Маківчук і так у безконечність. Хмара ціла їх, лише не від науки, а від брехні, наклепів, очорнювань, цькувань, плювань, гавкоту і т. д. Українське народнє прислів'я каже: „Який пан, такий його й крам", а ми скажемо що яка система, такі й її наслідки.

Панько Незабудъко

ПРИМАРА БЮРОКРАТИЗМУ

Згідно з статистичними даними Департаменту Праці в Америці є тепер більше державних службовців як робітників в усіх фабриках країни.

Наприкінці минулого року було в Америці 14.9 мільйона затруднених на місцевих, стейтових і федеральних платнях, в порівнянні з 13.2 мільйонами робітників-продуктентів.

Що більше, число державних службовців зросло з 6 мільйонів у 1950 році, коли було 12.5 мільйона фабричних робітників.

НЕ ВСІ ПРЕЗИДЕНТИ МІЛІОНЕРИ

Говорячи на пресовій конференції про свій фінансовий статус, президент Джералд Форд заявив, що з його річної платні в сумі 135.000 доларів, після сплати податків, йому не залишається майже нічого. Разом із своєю дружиною він в банку лише 1239 доларів.

През. Форд покриває зі своєї платні майже всі витрати своїх чотирьох дітей і оплату за навчання трьох з них — Сьюзан, Стіва і Майка. Крім того для кожного зі своїх дітей він купує щомісяця 50-доларові державні бонди і вкладає на їх спільній рахунок до банку по 100 доларів. На їжу і частування приватних гостей він витрачає щомісяця коло 800 дол. Він сам оплачує свої вакації, за власні гроші придбав „Форд” 1971 року і два джіпи. Крім оплачуваної урядом резиденції поза Вашингтоном, Форд винаймає приватний дім із садом в Александриї, Ва.

Отже, одержуючи кожного місяця чек зі своїм

числом „совітський секторіті” (372-28-6832), він, як і кожний американський громадянин, мусить подумати про заощадження і відчути інфляцію, яка, на счастья, іде на спадок.

НАЙДОРОЖЧІ ДАРУНКИ

Дарунок похвали. — При відповідній нагоді згадайте — в присутності вашого приятеля — про високу якість його роботи або про завдання, яке він виконав близькучо.

Дарунок вирозуміння. — Зумійте стати на місце вашого приятеля і таким чином покажіть ваше дійсне зрозуміння його проблеми.

Дарунок поступливості. — У розпалі суперечки скажіть у відповідний момент: „Вибач, ти маєш правду, я помилюся”.

Дарунок вдячності. — Ніколи не забувайте сказати „дякую” — і ніколи не відчуваите, що цим ви себе понижуете.

Дарунок уважності. — Коли ваш приятель говорить, слухайте його уважно. Якщо його слова звернені до вас особисто, дивіться йому просто в очі.

Дарунок заохочення. — Засівайте зерна відваги в серця приятелів. Допомагайте їм завершувати їхню справу і підтримуйте в них почуття задоволення з виконаної справи.

Дарунок вашої особистої присутності. — Під час недуги, в біді або в день радості немає нічого приснішого для вашого приятеля, як ваша особиста присутність і вияв вашої радості, симпатії чи співчуття.

Це — дарунки, що їх кожний може собі дозволити, і вони дорожчі, як будь-які інші дарунки.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“САМОПОМІЧ”

В НЮ ЙОРКУ

Позички особисті і гіпотечні (моргеджі) на низькі відсотки
до сплати в догідних ратах.

Дивіденди від членських ощадностей

6%

якщо не вибираєте чвертьрічної дивіденди.

Self Reliance (N. Y.) Federal Credit Union
108 Second Ave. New York, N. Y. 10003
Tel.: (212) 473-7310

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЩАДТЬ УЖЕ СЬОГОДНІ

**УКРАЇНСЬКА
ЩАДНИЧО - ПОЗИЧКОВА СПІЛКА "ПЕВНІСТЬ"
У ЧІКАГО**

платити чвертьрічно найвищі відсотки від ощадностей,
а саме: $5\frac{1}{4}\%$ від звичайних щаднічих коント,
 $6\frac{1}{4}\%$ до $7\frac{3}{4}\%$ від щаднічих сертифікатів
у річному відношенні.

Кожне щадніче конто забезпечене Федеральною Урядовою Агенцією F. S. L. I. C. до суми
40,000.00 доларів.

Спілка уділяє позики на купію домів (мортгеджі), приймає рахунки за газ, електрику, телефон і воду, видає чеки, грошові перекази (моni ордери) та подорожні чеки.
Користайте з вотнєтривалих скриньок за низькою оплатою для перевозування документів
чи інших вартісних речей!

Солідна, чесна, скора і фахова обслуга.
Спілка оплачує кошти поштової пересилки,

ТОМУ ЩАДТЬ ЧАС!

КОРИСТАЙТЕ З ПОШТОВИХ ПОСЛУГ!

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС З ДОВІР'ЯМ У ВСІХ ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ!

Години праці:

Понеділок 9 — 3 по полудні
Вівторок 9 — 3 і 6 — 8 вечором
Середа — закрито

Четвер 9 — 3 по полудні
П'ятниця 11 — 8 вечором
Субота 9 — 1 по полудні

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

932-36 N. WESTERN AVE.

Tel.: (312) 772 — 4500

CHICAGO, ILL. 60622

**СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
"БУДУЧНІСТЬ"
У ДЕТРОІТІ**

СЛУЖИТЬ СВОIM ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЛІПЕКІМ і ВІДІДНІМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКААНІ, ШПІТАЛЬНІ РАХУНКИ і т. п. ПОЗИКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАВЕЗДЕЧЕНИ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ $5\frac{1}{4}\%$ ДІВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave.
Detroit, Mi. 48210

3011 Caniff
Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 843-5411

**ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.**

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ СЛУЖИТЬ: ДОВРИМ і ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ. УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШІЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ, ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакансії, весілля та інші цілі. СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТИВ. Майно кожного вкладника чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить $5\frac{1}{4}\%$ дівіденди. Безплатне забезпечення ощадностей. Безплатне життєве забезпечення до 2,000 дол.

Адреса:
SUMA (YONKERS) FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

ТРАГІЧНІ КУРИОЗИ

РАБ У ДЕМОКРАТИЧНИЙ ФРАНЦІ

Кореспондент „Інквасру” Дейвід Клейн в інтерв'ю з Петером Зборівечем довідався, що цей вивезений свого часу німцями з Польщі чоловік щойно тепер довідався, що Друга світова війна закінчилась, і він є вільною людиною.

Французький фармер, у якого працював Зборівеч на глухому хуторі, старанно приховував від нього, що світова війна вже 33 роки тому закінчилась.

„Я щасливий, — заявив цей неграмотний чоловік кореспондентові, — що я вже не раб, не працюю по 20 годин денно, дістала платню і не мешкаю в стайні разом із свиньми. Мій господар часто бив мене, коли я, на його думку, недобре працював”.

Зборівеч був вивезений у 1942 році з Польщі до табору примусової праці, звідки його „законтрактували” французький фармер Ніколас Дюмонт з тоді окупованої німцями Франції.

В 1950 році, коли Дюмонт помер, його син Фелікс перебрав фарму і також приковував від Зборівеча, що війна скінчилася. Але в листопаді 1975 року Петер зустрів на дорозі біля фарми польського робітника, який розповів йому правду. Він порадив Зборівечеві залишити форму Дюмонда і йти працювати на іншу фарму, бо в Польщі у Зборівеча не залишилось нікого з рідних.

Французькі і польські урядовці проводять у справі Зборівеча інвестигацію, щоб бодай частинно компенсувати його за 33 роки рабської праці в нелюдських умовах.

„ЯЗІК МПІ — ВОРОГ МПІ”

Так казали на Україні мудрі стари люди. А ще казали вони: „Умій тримати язик за зубами”. Цю виплекану століттями мудрість дуже часто ми нехтуємо і потім жалкуємо, наживаючи собі ворогів і навіть руйнуючи організації, до яких належимо.

Відомий американський психолог д-р Р. Ф. Майнс каже, що ми можемо легко стриматися від певного роду висловів, якщо додержуватимемось декількох правил. Проте, всі ми часом уживаємо таких висловів, а деякі люди уживають їх щодня.

Поперше — найчастіше ми висловлюємо надміру гострі критичні зауваження. Подруге — ми гостро критикуємо справи, до яких не маємо ніякого відношення або про які не маємо уявлення. Потрете — ми безвідповідально і не перевіривши наводимо слова інших людей.

Коли ми говоримо про справи, про які не повинні говорити, це спричиняє у нас первове напруження, неспокій і безсоння. Крім того це іноді приводить до прикрих неприємностей і до втрати довголітніх друзів.

Д-р Майнс пропонує такі поради, як з власного язика зробити не ворога, а друга.

Знайди когонебудь, кому ти можеш довіритись — дружину, родича, близького приятеля — і поговори з ним одверто про те, що ти несамохіть сказав. Це облегчить твое негативне відчуття і допоможе тобі усвідомити, що те, що ти говорив, не слід було говорити.

Спробуй підійти до справи гумористично. Якщо те, що ти сказав, годі поправити, спробуй обернути всю цю справу на жарт.

Записуй на окремих аркушах справи, які тебе турбують. Якщо не можеш розв'язати проблеми у „розмові із самим собою”, пиши сам до себе листи ніби до найближчого друга і шукай у нього поради.

Якщо ти відчуваєш, що можеш „вибухнути” і сказати таке, за чим потім будеш жалкувати, випий склянку води, щоб мати час обмірювати наслідки того, що хочеш сказати.

Це забирає лише секунди сказати щось таке, чого ти не сміш говорити, але може забрати місяці, щоб усунути наслідки сказаного тобою.

Перше, як сказати щось необдумане, порахуй подумки до 15.

ПРИМУСОВА СТЕРИЛІЗАЦІЯ В ІНДІ

Каран Сінг, індійський міністер охорони здоров'я, гостро перестерігав у січні місяці парламент: „Родинне плянування залежить на дисципліні. Якщо дисципліна не є добровільною, вона має бути обов'язковою”.

Місяць тому індійський уряд вирішив, що самодисципліна в родинах не стримує Індії від надмірного росту населення: нині народжуваність у цій країні досягає такого рівня, що в 2000-му році число індусів дорівнюватиме одному мільярдові. Тим то уряд проголосив плян, за яким мають карати державних урядовців і мешканців столиці Індії Нью Делі, які не обмежать розмірів своїх родин до двох дітей.

Згідно з цією програмою подружжя з двома дітьми, яке не погодиться піддатися стерилізації (чоловік або жінка), втратять державні привілеї — право мешкати в муніципальних будинках, займати державні посади, одержувати допомогу на безробіття і безоплатну медичну опіку в державних шпиталях.

Така програма має бути поширена на цілу країну. До того ж адміністрація Західної Бенгалії обмірковує плян примусової стерилізації для подружжів пар, які вже мають трьох дітей. Порушники цього пляну будуть карані гривною або ув'язнювані в тюрмах. Скептики сумніваються, що цей плян удастся провести в життя.

Найтяжче завдання індійського уряду — провести родинну програму в сільських місцевостях, де висока дитяча смертність спонукує батьків мати більше дітей в надії, що ті з дітей, які залишаться в сільських, будуть для них підтримкою на старість.

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.

Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.